

OBČASNÍK

Rozhovory s nově zvolenými děkany
obou fakult JAMU
prof. Jindřichem Petrášem
a doc. Petrem Francánem (str. 2 a str. 4)

Proč na JAMU pečovat
o vědu a výzkum (str. 7)

Cena města Brna
profesoru Kovalčukovi (str. 9)

Rozhovor s dirigentkou Nikol Kraft (str. 10)

Mezinárodní festival divadelních škol
SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2016 (str. 12–19)

Workshopy a masterclasses na HF JAMU (str. 21–25)

Vzpomínky na Vítězslavu Kaprálovou (str. 25)

JAMU

Kašpar třímající ocenění Marta stylově odvedl účastníky k zahájení letošního už 26. ročníku mezinárodního festivalu divadelních škol Setkání/Encounter 2016. Jedinečnost přehlídky spočívá v tom, že jejími hlavními organizátory jsou studenti pořádající DIFA JAMU. Festival je prestižní akcí oceňovanou i v zahraničí. Letos bylo zvoleno téma Nová znamení & úhly pohledu. Konfrontaci rozdílných úhlů pohledu také představuje uvnitř tohoto čísla velký blok textů, který se festivalu z různých optik věnuje. Zajímavého čtení je však v tomto Občasníku o chodu celé akademie a obou jejích fakult mnohem více.

Jindřich Petráš: Rozhodující vždy bude přístup studentů

Luboš Mareček

Nové číslo Občasníku ani nemůže začít jinak než velkými rozhovory s novými děkany obou fakult JAMU. Volba jejich nejvyššího vedení je totiž nesporně zásadní událostí celého akademického roku. A povídání s oběma novými hlavami Hudební i Divadelní fakulty JAMU bylo pro oba vítězné kandidáty ideální platformou, na níž mohou představit své vize.

Musím se zpočátku logicky ptát na osobní motivaci. Proč chcete dělat děkana i ve druhém funkčním období?

Osobní motivací je můj dlouholetý vztah k fakultě a zejména úcta ke kvalitní práci pedagogů i studentů. Je pro mne ctí, že s nimi mohu dál spolupracovat. Funkce děkana mi dává možnost uplatnit jak praktické zkušenosti a vědomosti týkající se HF, tak osobní názor na to, jakým směrem je potřeba fakultu dále vést a které oblasti jejího působení dále rozvíjet.

Musím ovšem také doplnit motivaci profesní, která při mém rozhodování, zda se o funkci ucházet i v dalším období, hrála neméně důležitou roli. Obrazně řečeno, „z rozjetého vlaku se nevystupuje.“ Řada věcí, na kterých jsme začali pracovat v minulém období, si žádá dokončení, pokračování či modifikaci v navazujících činnostech a projektech.

Co bude hlavním cílem Vašeho druhého čtyřletého působení ve funkci děkana?

Mým hlavním cílem ve vedení fakulty zůstává snaha o to, aby její management (tedy především vedení fakulty a vedení jednotlivých kateder) plnil funkci efektivní a spolehlivé řídicí složky, která bude operativně reagovat na vzdělávací potřeby pedagogů i studentů.

To vše totiž podporuje mou výchozí vizi, která by měla být stejně jako v uplynulých čtyřech letech primárním cílem managementu HF. Jedná se o zabezpečení kvalitního personálního, materiálního i organizačního zázemí a bezproblémového chodu fakulty.

Děkanem Hudební fakulty JAMU se znovu stal profesor Jindřich Petráš.

Jsem přesvědčen, že tato idea je nejen tou nejlepší cestou pro vytváření a udržení harmonických vztahů uvnitř fakulty, ale také, že pouze za těchto podmínek může HF JAMU zajistit svým studentům vzdělání na patřičné úrovni, které je dokonale připraveno na tvrdé prostředí EU při výběrových řízeních.

Co z Vaší koncepce děkana na roky 2012–2016 se podařilo realizovat a kde zůstaly rezervy?

Jsem přesvědčen, že zmíněnou primární vizi se prostřednictvím mnoha různých kroků, rozhodnutí a projektů, které jsme v uplynulém období realizovali, naplňovat dařilo. Vize není ale měřitelný cíl, ke kterému může člověk jednoho dne dospět. Na vizi je potřeba pracovat neustále a pouze zpětná vazba (v tomto případě především od členů akademické obce) poskytuje informaci, zda tuto vizi naplňujete či nikoliv.

Samozřejmě některé projekty zahájené v minulém období jsou dodnes v běhu, další uzavíráme a nové začínáme připravovat. Není totiž možné (ani žádoucí) vměstnat a rozvrhnout všechny plánované aktivity do konkrétního funkčního období tak, aby na jeho konci bylo vše uzavřeno a skončeno. Právě přesah dlouhodobých projektů je jedním z faktorů, který zajišťuje kontinuitu vedení a plánování.

Přibližte prosím pět základních okruhů, o kterých jste mluvil ve svém volebním projevu a které považujete pro chod fakulty za klíčové.

Rozdělení oblastí, do kterých jsem zamýšlené aktivity zařadil, vychází z mých dosavadních zkušeností a znalostí, získaných nejen při výkonu funkce děkana. Konkrétní kroky a cíle mé koncepce jako celku mají samozřejmě také oporu v Dlouhodobém záměru HF JAMU na léta 2016

až 2020. Tato vazba je nevyhnutelná a zajišťuje logickou provázanost dlouhodobého a střednědobého plánování.

Oněch pět okruhů spolu velice úzce souvisí: vzdělávací, tvůrčí a vědecko-výzkumná činnost spolu s rozvíjením mezinárodních kontaktů a spolupráce s partnery jsou základními úkoly vysoké školy; finanční a organizační zajištění pak umožňuje jejich úspěšnou realizaci.

Pro ilustraci se pokusím z každé specifické oblasti vybrat úkol, který považuju za velmi důležitý:

V oblasti vzdělávání pokládám za významný cíl důslednou podporu mimořádně nadaných a talentovaných studentů – zejména se jedná o účast posluchačů všech relevantních oborů na významných národních a mezinárodních soutěžích, konferencích či sympoziích. Výsledky na mezinárodním fóru jsou důležitým faktorem pro porovnání kvality práce našich studentů a vyučujících se světovým standardem.

Ze stejného důvodu budeme v oblasti internacionalizace klást velký důraz na oboustranné mobility studentů a akademických pracovníků. V současnosti má HF JAMU k dispozici cca šedesát podepsaných smluv (převážně programu Erasmus+) se zahraničními školami, nabízáme tedy dostatek zajímavých možností studia v cizině. Pokračujeme také v intenzivní oborové spolupráci s Královskou konzervatoří v Haagu, kterou budeme i nadále rozvíjet a směřovat k získání tzv. „double degree“ v oblasti interpretace staré hudby. V souvislosti s těmito cíli se stává zásadní také efektivita jazykového vzdělávání našich studentů.

Vědecko-výzkumné aktivity HF JAMU jsou spojeny zejména s výzkumem v oblasti interpretační, kompoziční a produkční problematiky, jehož výsledky jsou prezentovány nejen v odborném tisku, ale i v rámci hudebně teoretických a doktorandských konferencí. Hlavním a trvalým cílem proto zůstává zajistit na všech pořádaných konferencích účast vysoce kvalitních našich i světových odborníků, a rozvíjet tak mezinárodní úroveň těchto akcí.

V oblasti řízení nás v nejbližší době čeká příprava nového Statutu HF JAMU a zavedení systému řízení kvality ve shodě s novelou Zákona o vysokých školách, schválenou v březnu 2016.

Finanční zabezpečení výuky je zejména otázkou koordinovaného a účelného využívání všech dostupných grantů a dotačních systémů. Aktuální je nyní příprava projektu Operačního programu

pro výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci výzev Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj na léta 2017 až 2021. Tento program je zaměřen na zvyšování kvality výuky a na nákup technologií (v našem případě zejména hudebních nástrojů).

Hudební fakulta sídlí v nádherné budově někdejšího německého gymnázia, která je skutečným klenotem brněnského ringu. Co je tady ještě potřeba vylepšit? Co je zásadní pro její optimální provoz?

Naším zájmem je samozřejmě je udržet celý objekt v co nejlepším stavu. V minulých letech proběhly zásadní rekonstrukce, nyní je tedy třeba především pravidelně sledovat technický stav budovy fakulty a důsledně provádět běžnou údržbu. Snažíme se také přiblížit tento krásný objekt a jeho umělecké využití co nejširší veřejnosti – konají se zde soutěže, kurzy, semináře metodického centra, přednášky U3V, workshopy, výstavy hudebních nástrojů, konference, soutěže, festivaly a pravidelné koncerty (každý akademický rok se koná cca. 220 koncertů) pořádané v aule i dalších prostorách HF.

Jaký by měl podle Vás být ideální absolvent HF JAMU, jak by měl fakultu opouštět?

Ideální absolvent HF by měl být vynikající umělec a pedagog – instrumentalista, zpěvák, dirigent, režisér, skladatel nebo manažer, který je dokonale vybaven jak po profesní stránce, tak teoreticky a jazykově, a je schopen při nabídce angažmá či koncertního turné okamžitě reagovat a odvést špičkový výkon. Stejně kvalitní by mělo být jeho působení pedagogické na libovolném typu umělecké školy.

Jaký je podle Vás vztah obou fakult v rámci Akademie či jaký by být měl?

Spolupráci obou fakult považuju za dlouhodobě vyváženou a vzájemně prospěšnou. Ve vztahu HF a DIFA je potřeba zachovávat a respektovat výrazná specifika obou fakult a zároveň spolupracovat na mezioborových projektech, které obohacují kulturní nabídku a poskytují našim studentům příležitost získat další profesní zkušenosti.

AS HF JAMU Vás zvolil jednomyslně počtem osmi hlasů. Je to pro Vás nějaká osobní satisfakce za úsilí vložené do volebního boje? Jak cítíte tento fakt tak silného mandátu?

Tuto skutečnost vnímám nejen jako vyjádření spokojenosti s mou dosavadní prací a s vývojem, jakým se hudební fakulta v posledních letech ubírala, ale také jako výzvu, která mne zavazuje pokračovat ve stejném duchu a se stejným nasazením i nadále.

Vždy jsem tvrdil, že děkan, jakožto nejvyšší představitel výkonné složky fakulty, by měl velmi úzce komunikovat a spolupracovat – naslouchat jak studentům, tak kolegům pedagogům. Jednoznačný výsledek volby je pro mne potvrzením této vzájemné důvěry a velkým povzbuzením do další práce.

Můžete prosím představit tým svých spolupracovníků na postu tajemníka a proděkanů? Chystáte nějaké personální obměny?

Personální složení a úroveň spolupráce svého týmu vnímám jako optimální nejen pro své další funkční období, ale také i pro fakultu jako takovou. Personální změny proto nechystám, ale vzhledem k náročnosti úkolů, které nás

Všech osm členů akademického senátu Hudební fakulty JAMU v Brně při svém zasedání jednomyslně zvolilo jako nového děkana pro čtyřleté období 2016–2020 prof. MgA. Jindřicha Petráše, tedy stávající hlavu školy.

v nejbližší době čekají, bych kolegium děkana rád rozšířil.

Na Hudební fakultě JAMU působíte od roku 1996. V čem se škola za tu dobu proměnila, co jí třeba podle Vás chybí?

Já bych se s dovolením vrátil ještě o dvacet let zpět do minulosti, do roku 1976, kdy jsem nastoupil na konzervatoř; už v té době jsem do budovy JAMU na Komenského náměstí chodil do hodin za panem profesorem Františkem Šolcem. Od roku 1982 jsem na JAMU studoval a po absolutoriu v roce 1986 jsem i při svém angažmá v České filharmonii dál jezdil na svou alma mater za svým profesorem na konzultace. V roce 1996 jsem zde pak nastoupil jako pedagog. Za těch neuvěřitelných čtyři-

cet let se JAMU samozřejmě proměnila organizačně i stavebně, v současnosti je budova plně zrekonstruovaná a vybavení učeben perfektní. Rozhodující ovšem je a vždycky bude přístup studentů – v současnosti mám pocit, že naši dnešní studenti berou studium velmi vážně a velice si cení možnosti kvalitního vzdělání. Doufám, že v tomto ohledu nás žádná zásadní změna nečeká.

Přibližte prosím ideální obraz, jaký by měla HF JAMU navenek pro veřejnost mít?

HF JAMU jako veřejná vysoká škola představuje a vytváří určité kulturní hodnoty, které předává veřejnosti, a buduje tak svou odbornou prestiž. Základem tohoto společenského bohatství jsou především lidé, kteří školu reprezen-

tují; přál bych si proto, aby naši studenti, pedagogové i absolventi dál sdíleli tento pocit, společné vědomí zodpovědnosti a sounáležitosti, které dodává nový rozměr naší umělecké činnosti.

Jaký typ hudby či hudebního umění vůbec je Vám stylově či autorsky nejen jako někdejšímu sólohornistovi České filharmonie nejbližší?

Musím konstatovat, že hudbu dělím pouze na dobrou a špatnou. Mám jako hráč i pedagog rád hudbu všech období, pokud je kvalitní. Mám rád také zajímavou soudobou hudbu, včetně experimentální. Toto se snažím předávat i svým studentům, protože kvalitně lze interpretovat pouze hudbu, kterou máte rádi, a v profesním životě se musíte zabývat hudbou všech stylových období.

Petr Francán: Živý dialog mezi ateliéry, studenty i pedagogy

Luboš Mareček

Proč jste kandidaturu do této funkce přijal? Přibližte Vaši osobní motivaci?

Tak tuto otázku jsem řešil skutečně dlouho. V průběhu minulého roku mne začali postupně oslovovat členové akademické obce, zdali bych se nechtěl o pozici děkana ucházet. Na počátku jsem to nevnímal jako svoje téma a prvních deset dotazů jsem nebral příliš vážně. Je ale pravda, že když ten počet tazatelů překročil dvacítku a stále rostl, začal jsem více zkoumat své pocity, z nichž nejdominantněji vyčníval pocit odpovědnosti. Při svých úvahách nad Divadelní fakultou JAMU jsem časem nabyl dojmu, že přijmout kandidaturu nabízenou tolika hlasy je mojí povinností, ať už se mi to líbí více či méně. No a potom najít osobní důvody, abych si to obhájil sám před sebou, již nebylo tak složité.

Vaše koncepce nesla název Magistr a žák, co je podle Vás na této ose nejdůležitější právě na umělecké akademii typu JAMU?

Pravda, podtitul zněl Magistr a žák, ale ihned bylo vysvětleno, že magistr znamená latinsky mistr, tedy mistr a žák. Chtěl

Novým děkanem Divadelní fakulty JAMU v Brně bude pro období 2016–2020 stávající pedagog školy doc. Mgr. Petr Francán.

jsem upozornit, že středověký model mistra a jeho učedníka docela vhodně konvenuje s naším způsobem výuky a zároveň i s titulem, který našim absolventům udělujeme. S ryze individuálním přístupem ke studentům a také s modelem předávání tajemství tvorby. Individuální přístup, skutečný osobní rozhovor mezi učitelem a žákem, to jsou atributy Divadelní fakulty, jak jsem ji poznal ještě coby student v devadesátých letech. A to coby student Filozofické fakulty, kterému strašlivě chyběl dialog s učiteli. Na JAMU se mi takového setkávání s pedagogy dostalo v míře svrchované... Takže zpátky k Vaší otázce: na ose mistr a žák je bezpochyby nejdůležitější osobní vztah a důvěra.

Poslední tři roky působíte jako předseda celoškolského a člen fakulturního akademického senátu. Ve svém volebním projevu jste poznamenal, že chcete, aby měl senát větší pravomoci. Rozved'te to prosím.

Jestli je senát aktivní nebo pasivní, záleží čistě na osobních investicích senátorů. Řada z nich věnuje senátorství dost osobního času a zpětně se jim dostává jen občasného pocitu dobře vykonané práce. Protože jako orgán senátoři kontrolují mimo jiné své přímé nadřízené, je vlastně malý zázrak, vykazují-li jakoukoli jinou činnost nad rámec povinností, než jim volební a jednací řád vyložené předepisuje. A zde vnímám onen prostor pro změnu! Sám jsem zažil senát v pasivním i aktivním rozpoložení a rád bych jako děkan nepromarnil ty chvíle, kdy senátoři nabízejí svoji energii a hlásí se o možnost vyjádřit své libé či nelibé pocity-soudy nad aktuální situací. Ta práce je k pedagogickému úvazku něco „navíc“. Myslím, že v našem malém společenství si nemůžeme dovolit vyvolávat jakékoliv frustrace z pocitu marné snahy o nápravu či vůbec o vyslyšení osobního názoru. Je známá pravda, že dialog občas i bolí, ale zatím z něj nemám obavy. Nejen pro to všechno výše popsané chci vycházet senátu maximálně v ústřety. Další oficiální funkce senátu mimo jiné plynou i z novely vysokoškolského zákona, a to především v oblasti kvality.

Přibližte prosím svoji vizi Divadelní fakulty JAMU.

Ve své koncepci jsem napsal hned v úvodu, že nepřicházím Divadelní fakultu změnit. Funguje ve své podstatě dobře a naprosto přirozeně se proměňuje v čase. Mám tedy skromnou vizi Divadelní fakulty coby živého společenství, které nebude ohrožováno na existenci a bude se zcela přirozeně rozvíjet, o což

se chci jako děkan osobně zasadit. Rád bych viděl Divadelní fakultu coby silné společenství, ke kterému se s pocitem hrdosti hlásí jak její studenti, pedagogové, tak i absolventi.

Děkan je strážcem fakulturního dialogu, prohlásil jste před svým zvolením. Popište tedy svoji představu ideálního fungování na postu děkana DIFA JAMU.

Vše, co je prohlášeno za ideální, je ve skutečnosti nereálné. Ale já nic nereálného na Divadelní fakultě zcela jistě vidět nechci! Přeji si naopak stavy a vztahy velmi reálné... Předpokládám tedy živý dialog mezi ateliéry, studenty i pedagogy. Tvůrčí dialog, jehož dynamiku nelze podcenit. Někde v epicentru dění vidím děkanovo místo. Člověka, který skrze své kompetence pomáhá nacházet řešení napříč akademickým spektrem. Úkolem děkana je příležitosti přinášet – otevírat a zároveň být i konstantou uprostřed případné tvůrčí nejistoty.

Mluvil jste také o snižování počtu studentů na fakultě. Jakou máte tedy představu a jakou chcete razit politiku v této otázce?

V mnoha uměních, ne-li ve všech, platí poučka, že pravidla je zapotřebí důvěrně znát především proto, aby mohla být vědomě a maximálně funkčně porušována. V otázce počtu studentů je důležité velmi racionálně vážit, zda kvantita odpovídá kvalitě, což je otázka především na jednotlivé vedoucí ateliérů. A klást ji rozhodně budu všem. Ve smyslu studijního řádu pak lze samozřejmě lépe dohlížet na dodržování všeobecných pravidel. Aby nám fakultou bezcílne nebloudili takzvaní věční studenti a jiné „románové“ postavy.

Připomeňte sedm slibů, které jste dal před volbou fakultě v případě, že vás senátoři zvolí děkanem. Budou se jistě hodit k revizi po Vašem prvním funkčním období.

Sedm slibů, to zní docela biblicky... Já jsem ale našťástí sedm „strašných“ slibů neučinil, to by bylo dost bláhové. Řekl jsem, že v druhé části svého projevu „hodlám ledasco slibovat“, a v té souvislosti že vyjmenuji sedm bodů, které považují za nezbytné učinit jako první po mém případném zvolení do funkce děkana. Tady jsou:

- provést analýzu administrativní struktury fakulty;
- nadefinovat nové pozice proděkanů před nástupem do funkce;
- provést analýzu finančního roku 2015 z pohledu distribuce finančních prostředků v rámci fakulty;

- maximálně podpořit oboje senátní volby plánované na podzim 2016;
- pracovat s počty přijímaných studentů a jasně preferovat v tomto smyslu kvalitu nad kvantitou;
- zareagovat na novelu vysokoškolského zákona, která začne platit v červenci či srpnu tohoto roku;
- rozfázovat naplňování Dlouhodobého záměru 2016–2020, který obsahuje všechny podstatné úkoly děkana pro nejbližších pět let.

Jaký je podle Vás vztah obou fakult v rámci akademie či jaký by být měl?

Fakulty se vzájemně respektují, ale zároveň mám pocit, že obě studentské části akademické obce se docela mýjí. Potřeba spolupráce se nedá vynutit. Lze ale docela dobře studenty obou fakult k vzájemné spolupráci inspirovat. Cest je mnoho, ať již prací na společných představeních, operách, melodramatech, tak studiem společných předmětů. S panem děkanem Petrášem jsme se již dohodli na pravidelných setkáních, od kterých si osobně slibuji společné úvahy a tímto směrem.

Na Divadelní fakultě působíte od roku 2002. V čem se škola za tu dobu proměnila, co jí třeba podle Vás chybí?

Pedagogicky od roku 2002, jako student mimořádného studia od roku 1996. Fakulta se proměnila pochopitelně v mnohém, ale nikoli ve své podstatě. Pro mne jako člověka je vlastně mnohem podstatnější, v čem se naopak neproměnila! Přes všechny ataky byrokracie, přes měnící se legislativu a podhodnocení financování, zůstává na půdě Divadelní fakulty možnost tvůrčí diskuse s pedagogy, příležitost k setkávání s dalšími, podobně zaměřenými osobnostmi, a především zde zůstává prostor pro vlastní tvorbu, se všemi klady a zápory, které tvorba debutujících umělců s sebou přináší.

Můžete prosím představit tým svých spolupracovníků na postu tajemníka a proděkanů? Chystáte nějaké personální obměny?

Členy kolegia děkana jsem nejmenoval při volbě samotné a neudělám to ani v rámci tohoto rozhovoru. Dílem proto, že bych nerad uspěchal definování jednotlivých pracovních náplní proděkanů, a dílem, že od voleb navštěvuji kolegia stávajícího děkana, což je pro mne velmi zásadním zdrojem informací v rozhodování této otázky. Ještě chvíli tedy vydržím mlčet. Zásadní personální změny nechystám, ačkoli se samozřejmě budou dít zcela přirozenou cestou

jako doposud, bez ohledu na složení vedení fakulty.

Vím, že rád fotíte. Přibližte tuto svoji zálibu. A popište ideální obraz, jaký by měla DIFA JAMU navenek mít.

Slovní spojení „rád fotíte“ je pro profesionála svým způsobem úsměvné, ale ano, máte pravdu. Stále mne to baví, naštěstí! Při dokumentární tvorbě se totiž autor dobírá spousty nových poznatků nejen o zpracovávaném tématu, ale i sám o sobě. Obraz Divadelní fakulty před sebou ovšem nevidím ve fotografické, tedy vizuální podobě. DIFA musí přesvědčovat především svým obsahem. Uměleckou kvalitou absolventů a duchovní-duševní-lidskou úrovní svého společenství. Ne nadarmo se ve vypjatých společenských událostech v našem státě zcela pravidelně ozývá varovný hlas divadelníků. Fungujeme nejen jako umělecká škola, ale svým způsobem jako společenské vědomí a svědomí. A jak jsem již také několikrát zmínil, umělecká hodnota našich absolventů se velmi výrazně podepisuje na kulturních hodnotách většiny kulturních institucí celé České republiky.

Jaký typ divadla či dramatického umění vůbec je Vám nejbližší?

Docela sleduji dokumentární divadlo, a to i v evropském kontextu. Nemohu však říci, že bych měl nějaký vyhraněný styl v mimořádné oblíbenosti. Spíš mi vždy záleží na potřebě osobního sdělení, míře autorovy-interpretovy osobní investice. Když jsem například při děkanské volbě zmiňoval autorský tandem SKUTR, bylo to především díky dvěma představením Bouře a Evžen Oněgin, které jsem zhlédl na loňském Divadelním festivalu Plzeň. Dvě klasické hry, a přece každá z nich byla pojata naprosto odlišným způsobem. Jedna tradičním a druhá syrovým, aktualizacním způsobem. Tvůrcům zjevně šlo maximální měrou o sdělení předávané divákovi. Nešlo o režijní exhibici,

Pohled do zaplněného auditoria při zasedání Akademického senátu Divadelní fakulty JAMU v Brně. Po bezmála pětihodinovém veřejném zasedání, na němž se představili tři kandidáti, byl novým děkanem zvolen jednomyslně počtem devíti hlasů doc. Mgr. Petr Francán.

ale o samou podstatu jmenovaných her, což jsem opravdu velmi ocenil.

AS DIFA JAMU vás zvolil jednomyslně počtem devíti hlasů. Je to pro Vás nějaká osobní satisfakce za úsilí vložené do volebního boje? Jak cítíte tento fakt tak silného mandátu?

Myslím si, že je zásluhou senátu Divadelní fakulty i celé akademické obce, že letošní volby do senátu byly v mnohém překvapivé.

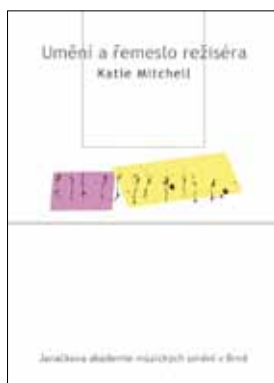
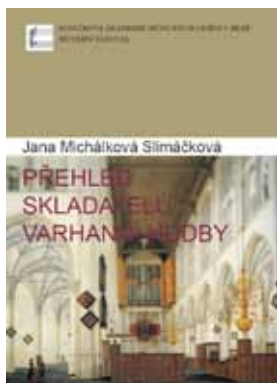
Za prvé počtem kandidátů. Počet pěti, kteří původně nominaci přijali, byl již sám o sobě zárukou, že půjde o volbu otevřenou. Nešlo o podporu či averzi k výrazné osobnosti, která je jediným nominovaným subjektem, ale o výběr z různých možností.

Za druhé mírou zájmu o volbu samotnou. Vydržet v sále celých pět hodin volby, to již znamená, že akademické obci o výsledek opravdu jde. A naše auditorium učebny 104 bylo zaplněno

víceméně po celou volbu rovnoměrně, jak jsem slyšel.

Za třetí, šlo o volbu s těžce odhadnutelným výsledkem. Myslím, že nikdo z nás tří nakonec předstoupivších kandidátů se necítil být favoritem. A výsledek překvapil nejen nás, i sami senátoři vypadali udiveni jednohlasností volby. Chápu to jako výsledek skutečné, jakkoli nepředjímatelné a demokratické volby. Sílu svého mandátu nevnímám tolik v nominální jednoznačnosti volby, ale spíše v akademické obci samotné. Bezpochyby prubířským kamenem volby byla diskuse s akademickou obcí. A musím říci, že jsem byl velmi příjemně překvapený vstřícností, otevřeností debaty a hlubokým zájmem diskutujících o stávající stav i budoucnost Divadelní fakulty. Nečekal jsem to, ale bylo mi v takovém dialogu dobře. Doufám, že na naší fakultě vydrží podobně otevřená atmosféra i po dobu mého děkanování...

Z produkce Edičního střediska JAMU

Proč na JAMU pečovat o vědu a výzkum

Josef Kovalčuk

Čas od času zaslechnu pochybnost, zda má vůbec smysl se na JAMU, která je uměleckou školou, věnovat také výzkumu a teorii. Odpověď na takovou otázku je jednoduchá i složitá zároveň. Snadná je v tom, že se JAMU ve svých strategických a programových dokumentech (jako je například dlouhodobý záměr) přihlásila k tomu, že je školou univerzitního typu, a díky tomu má možnost realizovat nejen doktorské studium, ale také na něj navazující habilitační a profesorská řízení. Vysokoškolský zákon i jeho novela, která zanedlouho vejde v platnost, dělí vysoké školy na univerzitní a praktické, přičemž rozdíl mezi těmito školami je nejen ve velikosti financování, ale zejména také v tom, že na vysokých školách univerzitního typu se uskutečňuje výzkumná činnost, která příslušný obor neustále rozvíjí a garantuje tak jeho nejvyšší dosažitelnou úroveň. Vzdělávací a tvůrčí činnost je na tomto typu škol neoddelitelně propojena s činností výzkumnou a vědeckou.

Nám však nejde jen o formální naplnění tohoto kritéria. Vysokoškolský pedagog na umělecké škole by měl být nejen výraznou tvůrčí osobností s pedagogickými předpoklady, ale také člověk, který je schopný reflektovat svou tvorbu a také v souvislostech hodnotit a posouvat vývoj svého oboru, včetně používaných tvůrčích postupů, a měl by takové reflexe také publikovat. Na tomto místě bych chtěl vyslovit svůj názor na to, v čem spočívají specifika výzkumné činnosti na umělecké škole. Ta může být jedinečná především tím, že ji provádí člověk, který zažívá a poznává tvůrčí činnost takřkajíc „na vlastní kůži“. Vedle muzikologů nebo teatrologů, kteří zpravidla popisují a hodnotí uměleckou tvorbu v historických nebo teoretických souvislostech, je tu prostor také pro přemýšlivé tvůrce, kteří už při své přípravě na realizaci projektu či vystoupení provádějí svůj vlastní výzkum, při kterém se vztahují nejen k určité tradici, ale také řeší otázky současného tvůrčího sebe-

vyjádření. Nejednou se odvoláváme na Masarykův názor, že věda a umění jsou dva rovnocenné způsoby lidského poznávání. To znamená, že v kvalitním uměleckém díle nebo jeho interpretaci je obsaženo jedinečné nové poznání. Toto poznání se naplno projeví při realizaci díla, avšak pokud je tvůrčí čin vskutku novátorský, je důležité, aby se jeho autor také sám vyslovil k tomu, z jakých imaginativních popudů a z jakých myšlenkových pochodů dílo vznikalo, jaké otázky si při jeho tvorbě kladl a jaké tvůrčí problémy při tom řešil. Takováto reflexe je potom nesmírně cenná nejen pro diváky či posluchače, ale také pro odborníky, kritiky, teoretiky i historiky umění. Vzpomenout tu můžeme nejen Leoše Janáčka, jehož hledání nového hudebního výrazu provázela i široká činnost výzkumná a teoretická, ale také divadelní tvůrce, například E. F. Buriana, Jiřího Frejku nebo Jindřicha Honzla, bez jejichž studií, komentářů nebo i teoretických zobecnění si dnes nedovedeme prosazení nového divadelního myšlení a vyjádření představit.

Někdy se zbytečně podceňuje schopnost interpretů nebo herců pojmenovat otázky a problémy spojené s jejich interpretací nebo hereckým výkonem. Odvolám se i na vlastní zkušenosti z diplomových i doktorských seminářů, kdy jsem nejednou poznal, že jsou to právě oni, kdo dokážou s velkým porozuměním a empatií pojmenovat, popsat a hodnotit nuance projevu jiných herců (často citlivěji než renomovaní teatrologové), případně velmi zajímavě a podnětně reflektovat výkony vlastní. Tím nepolemizuji s důležitostí teatrologické či muzikologické práce, která zpravidla klade umělecké výkony do širších souvislostí. Chci jen podtrhnout, že reflexe samotných tvůrců mohou mít nesmírnou cenu a hodnotu. Chtěl bych jim v tomto smyslu dodat určité sebevědomí a povzbudit je k tomu, aby své myšlenky i emoce z tvůrčí práce zaznamenávali a publikovali. Je to samozřejmě důležité nejen pro

ostatní, ale také pro ně samotné, aby si uvědomovali podstatné věci ze své tvůrčí činnosti a mohli ji vědomě rozvíjet. Schopnost takovéto reflexe by se měla pěstovat i v diplomových a doktorských seminářích, které tu nejsou jen od toho, aby se v nich řešila formální stránka výstupních prací. Soustavnou činnost v doktorských seminářích považuji za vůbec klíčovou pro kvalitu disertací.

Vědomí toho, že tvůrčí osobnosti provádějí při přípravě na svou tvorbu i v jejím průběhu důležitý výzkum, se v současnosti promítla i do celé oblasti, která je označována jako „artistic research“. V řadě evropských zemí, zejména v Anglii a severovýchodních zemích, se toto pojetí výzkumu výrazně prosazuje a uplatňuje. Konají se konference – jedna z nich se letos v dubnu uskutečnila také na pražské AMU – kde se často na praktických výstupech řeší, zda jde o svébytnou metodu či metodologii a jaká jsou její kritéria. Této problematice se věnovala také mezinárodní doktorská konference v listopadu 2015 na Divadelní fakultě JAMU, kde se rovněž intenzivně diskutovalo o tom, zda právě tento přístup není vhodný zejména pro doktorská studia na uměleckých vysokých školách.

Jaká jsou tedy nejdůležitější kritéria pro „artistic research“? Tím prvním je propojení a vzájemná provázanost umělecké tvorby a výzkumu. Vedle vznikání uměleckého díla nebo jeho interpretace je zároveň prováděný výzkum, který má jasně pojmenované výzkumné otázky a cíle. Dále musí být vznik díla průběžně dokumentován a následně také reflektován, a to v souvislostech teoretických, společenských nebo historických. Výstupem je potom jak umělecké dílo samotné, tak obsažná dokumentace a teoretická reflexe jeho realizace i recepce v disertační práci. Domnívám se, že právě takovýto přístup a způsob zkoumání je pro umělecké školy, jako je JAMU, velice nosný. Což samozřejmě neznamená, že by zde nemohly vznikat disertace opřené o jiné metodologické postupy.

Na závěr si je třeba položit i otázku, jak je to s financováním vědy na JAMU, zda se tak neděje třeba na úkor umělecké nebo pedagogické činnosti. Pravdou je však pravý opak. Podle výkonů ve výzkumné činnosti (zaznamenaných v celoštátním Registru informací o vědě) získávají školy dotace ministerstva školství na výzkumné programy. Jednak jsou určené na *specifický výzkum*, což je podpora výzkumu prováděného doktorskými studenty, případně i studenty

magisterskými pod vedením pedagoga. Dále jsou to prostředky na *institucionální výzkum*, což je podpora výzkumu prováděného pedagogy. Pedagogové dále mohou získat na svůj výzkum granty, díky nimž je jejich zkoumání podpořeno i finančně. Nejvýznamnějšími grantovými příležitostmi toho typu jsou Grantová agentura ČR (na JAMU byly nebo jsou podporovány granty jako Edice Janáčkových nápěvků mluvy nebo Rekonstrukce, dokumentace a analýza

tvorby brněnských studiových divadel – výstupem tohoto je nebo bude celkem 16 odborných monografií), případně Technická agentura ČR nebo některé evropské granty.

Z uvedených skutečností vyplývá závěr, že provádění výzkumných a vědeckých činností na JAMU je velkým odborným přínosem nejen pro uměleckou a pedagogickou práci i prestiž školy, ale může mít pro doktorandy a pedagogy také pozitivní finanční dopad.

Pečeť JAMU

Pavel Švanda, emeritní profesor DIFA JAMU

Jak si stojíš a zač stojíš, poznáš, člověče, když ležíš, ano, a ti ostatní chodí kolem tebe. Přicházejí si a odcházejí si po svých. Ty zůstaneš v nemocnici. Oni s tebou mluví, někdo se stará o tvůj stav, jiný ti svěří své problémy. Vzniká tak určitý obrázek o tom, proč stojí za to za tebou přijít, i když nechodíš.

A pak jsou tu profesionálové. Když jsem byl posledně, bohužel asi nikoliv naposledy, hospitalizován, stal jsem se proti své vůli sběratelskou kuriozitou, když se totiž zjistilo, že ve svém věku potřebuji neschopenku pro zaměstnavatele. „Vy ještě pracujete? A kde?“

„Učím na JAMU.“

Mezi lékaři je dodnes dost milovníků dobré hudby. Vídám je na koncertech v Besedním domě i jinde. Někteří z nich se zajímali:

„Zkuste tu nohu, co tak s ní dokážete?“

Mával jsem přičinlivě pořezaným hnátem.

„Vy jste z JAMU? Na co hrajete?“

Následně jsem pravidelně musel šlápnout vedle; bez ohledu na slušný výsledek operace jsem nesplnil očekávání.

Neboť na co já vlastně hraju? Na rty, na jazyk? Na mateřštinu? Na city? Na rozum?

„Nejsem muzikant. Učím na Divadelní fakultě.“

Je mně líto, milí kolegové a kolegyně z DIFA, ale po tom sebeodhalení jsem vždy pocítil lehkou újmu na vážnosti.

Přece jen jsem měl chodit poctivěji do hodin klavíru? A víc cvičit stupnice, místo nezřízeného hrbení se nad knížkami? Co jsou platná člověku v letech dodatečná předsevzetí? Co jsou nám vůbec platná předsevzetí ve špitále? K čilým návštěvníkům si můžete nanejvýš šeptat: „Co jste vy, byl jsem i já. Co jsem já, budete s největší pravděpodobností i vy!“ Což oni vědí a právě proto se vás trochu bojí.

I mezi lékaři byli a jsou literáti, někteří docela věhlasní. I když od takového André Bretona bych se pořezat nenechal; on byl známý osobitým humorem! Nicméně dobrý muzikant je pro medicíny dobrý muzikant!

Celkem jsem si však z nemocnice odnesl kromě propouštěcích papírů a berlí zdarma opět zkušenost, že JAMU jako instituce budí zájem a těší se v Brně značné vážnosti.

Kolem nás není mnoho zařízení, jež prošly uplynulými sedmdesáti lety bez narušených základů. Zejména pedagogickými institucemi cloumaly četné a rychle po sobě následující reformy a tornáda. Celý náš stát, dělený i původní, si nese s sebou mnohá znamení relativity. Vždyť zvažme, že naše státní instituce v minulém století vstoupily jako celek – po jistém ošívání se a určitých personálních korekcích – dvakrát do služeb okupantů. V tom angažmá se pak fungovalo – zajisté s ošíváním se – až do nejbližšího zvratu dějin. Po němž se – po určitých personálních korekcích – zas pokračovalo v provozu.

„No a co?“ řekne cynik. „To jsme tady měli všichni skočit z okna?“

„Ovšem!“ odpoví moralista, o něž nikdy není nouze.

Co ale provedly dějiny, v nichž se tak intenzivně mísily ideály s pragmatismem, s naším školstvím?

„To raději nechtějte vědět!“ podotkl by možná realista. Přesto se o tom, my moralisté, pořád dohadujeme. Takže zachovala-li si některá z našich pedagogických institucí v očích veřejnosti elementární vážnost a účastný zájem, není to malý vklad do současného českého povědomí, zřetelně trpícího nedostatkem jistoty.

Značka JAMU není pro veřejnost jen pečeti předpokládané profesionality, ale i schopnosti soustředit se k podstatným hodnotám. Buďme rádi, buďme vděční všem pedagogům i absolventům, kteří se o dobrou pověst zasloužili. Jsou mezi nimi i vskutku slavná jména, ať už ti lidé na něco hráli, nebo ne, což by museli uznat lékaři a snad i sestřičky. My ostatní pak hledme – zblízka i zpozvdálí – pokud možno nic moc nepokazit.

Cena města Brna profesoru Kovalčukovi

Miroslav Plešák

Nositel **Ceny města Brna za rok 2015** pro oblast dramatických umění se stal dramaturg a pedagog Divadelní fakulty JAMU prof. PhDr. Josef Kovalčuk. Cenu mu na mimořádném zasedání zastupitelstva města Brna 2. února 2016 předal primátor Petr Vokřál. Mezi dalšími oceněnými byli například hudební skladatel Evžen Zámečník, básnířka Zdena Záborská, ekoložka Hana Librová nebo Daniela Hammer-Tugendhat, která cenu získala za mezinárodní spolupráci s městem Brnem.

V návrhu, který podalo Sdružení Q a který podpořila řada osobností brněnského kulturního života, se uvádí: „Prof. Josef Kovalčuk je rodem Východočechem, ale převážnou část svého života spojil s Moravou. Nejprve při studiu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a na počátku 70. let jako spoluzakladatel a dramaturg HaDivadla v Prostějově; posléze byl neoficiálním uměleckým vedoucím této úspěšné studiové scény, která v roce 1985 přesídlila do Brna.

Převratná společenská změna v listopadu 1989 přinesla Josefu Kovalčukovi nové úkoly. Po aktivní účasti v brněnském Občanském fóru byl od roku 1990 poslancem a členem předsednictva České národní rady, ale obě funkce opustil, když se rozhodl přijmout výzvu rektorky prof. Aleny Veselé, aby se ujal obnovení samostatné Divadelní fakulty JAMU. Toto nelehké zadání zvládl s erudovaným nadhledem a ke spolupráci získal významné osobnosti. Jméno Josefa Kovalčuka je od té doby do dneška symbolem a garancí vysoké úrovně výuky dramatických umění na této fakultě, reprezentující akademické i kulturní zázemí města Brna v českém i mezinárodním prostředí.

Josef Kovalčuk byl několikrát opakovaně zvolen do čela Divadelní fakulty JAMU jako její děkan, byl i jejím proděkanem a v současné době je prorektorem JAMU pro vědu, výzkum, strategie

Laureátem v kategorii dramatické umění se stal prof. PhDr. Josef Kovalčuk.

Primátor města Brna Petr Vokřál (vpravo) předává Cenu města Brna za rok 2015.

a rozvoj. Je autorem řady odborných publikací, ale vždy si našel prostor a čas na vlastní uměleckou tvorbu, která zahrnuje původní hry, scénáře, dramaturgie, adaptace i dramaturgii desítek inscenací. V letech 1997–2002 byl rovněž uměleckým šéfem činohry Národního divadla v Praze, v období 2009–2013 se dramaturgicky podílel na koncepčním formová-

ní Divadla Husa na provázku. Jako ke svému učitelům se k němu hlásí mnoho tvůrců mladé a střední generace.

Profesor Josef Kovalčuk představuje jedinečnou osobnost brněnského divadla a uměleckého školství, osobnost, která je přirozeně respektována i v mnohem širším kulturním a společenském kontextu.“

Nikol Kraft: Diriguje tak málo žen

Luboš Mareček

Řadu zajímavých symfonických a sborových koncertů a také multimediálních projektů představuje Hudební fakulta JAMU. Zdejší Katedra kompozice, dirigování a operní režie nabídla letos první koncertní akci v brněnském Besedním domě. Na večer se představili mladí dirigenti Sébastien Bagnoud a Nikol Kraft, kteří v čele Filharmonie Brno provedli přitažlivý program sestavený z Bizetovy první a Dvořákovy osmé symfonie. Barvy HF JAMU hájí právě Nikol Kraft, která končí 1. ročník navazujícího magisterského studia v oboru Dirigování orchestru. Jaké to je stát v čele profesionálů, co mladý dirigent cítí a jak Dvořákova symfonie zněla? To byly jen některé z okruhů, o kterých jsme si povídali.

Ve svých sedmadvaceti letech jste byla nejmladší žena, která kdy Filharmonii Brno řídila. Už předtím jste jednou s tímto prvním moravským orchestrem spolupracovala. Jaké jsou podle Vás přednosti tohoto tělesa?

Mohu to posoudit v dílech, která jsem s orchestrem dělala, podle toho, jakou měly jednotlivé sekce možnost se zrovna uplatnit. Minulý rok mě v Prokofjevových suitách z baletu Romeo a Julie nadchla například sekce lesních rohů, která zahrála množství exponovaných míst krásným, pronikavým a jednolitém zvukem bez jediného zakolísání. Ve Dvořákově tvořily spolehlivý základ tvárné smyčce a příležitost vyniknout měli především hráči dřevěných dechových nástrojů, kteří vystupují běžně i jako sólisté a jsou to výrazné hráčské osobnosti.

A jaké máte pocity ze spolupráce s brněnskými filharmoniky na Dvořákově Symfonii č. 8 G dur op. 88, tedy jedné z nejuváděnějších skladeb autora?

Měla jsem radost ze zkoušek i z koncertu. Přestože hráči už hráli symfonii nescetněkrát a já jsem proti nim byla kandradas, ochotně detailně zkoušeli a přijímali návrhy na změny. Byli moc vstřícní a myslím, že i upřímně zaujatí pro věc. Možná

Nikol Kraft v čele Filharmonie Brno provedla Dvořákovu osmou symfonii.

i ze zvědavosti, protože si u takové skladby mohou asi lépe konfrontovat názor než u něčeho neznámého, kde nezbývá než se podřídit dirigentovi, který má díky partituře představu o díle jako celku. Na koncertě hezky a angažovaně reagovali. Některá místa nás možná samotné překvapila, jak pěkně vyšla.

Dílo vznikalo převážně na letním sídle ve Vysoké u Příbrami roku 1889, ve šťastném a úspěšném období skladatelova života, což se odráží ve spontánním rázu symfonie. Co jste chtěla ve Vašem pojetí skladby zdůraznit ponejvíce Vy?

Na hudební vědě jsme byli vždy vedeni k hledání intence autora a maximálnímu respektu k zápisu. Takže trochu i ze zvyku se snažím se zápisem vždy poctivě vyrovnat, i když mě někdy samotnou rozčiluje, pokud nemohu přijít na jeho logiku. Dvořákova partitura je poměrně vypracovaná, co se týče dynamiky, agogiky, artikulace a akcentů. Ne vždy se vše pečlivě dodržuje. Možná zápis někdy nepůsobí zcela přirozeně, ale

jeho vyznění má své kouzlo. Takže partitura sama o sobě nabízí dost příležitostí, které když se opravdu využijí, může provedení působit svěže. Jinak jsme zkusili například častěji zvýrazňovat některé momenty v doprovodných hlasech, které jsou nápaditě zpracované, nebo jsme přiostržili artikulaci v krajních větách, má to pak větší jiskru.

Sám autor jmenovanou skladbu dirigoval nejčastěji ze svých symfonií. Existuje něco jako mužské a ženské dirigování?

To je předpojatá myšlenka, která vede k tomu, že diriguje tak málo žen. Chcete-li, můžete dirigovat „jako muž“, pokud je to tak správně. Důležité je hledat gesta, která hudba potřebuje, a to se daří každému jinak, ať je to holka či kluk. Rozdíl může být nakonec pouze v dojmu, kterým působíte jako konkrétní člověk. Je to tedy záležitost individuálních schopností, citění, rozhodnutí, stylu a vkusu. Mimoto je výsledek i věcí zkoušek, kde se předávají názory

a nápady. Samozřejmě má každý jinou fyziognomii – někdo je subtilní, někdo mohutný – každý si musí hledat vlastní gesta, kterými vyrovná své proporce a dosáhne chtěného účinku. Takže myslím, že u dirigentek hraje zatím hlavní roli v posuzování nezvyk a předsudky. Přitom statisticky je špatných dirigentů pravděpodobně více než všech dirigentek dohromady. Mělo by se spíše diskutovat o dobrém a špatném dirigování. Víím, jak je potřebná dobrá technika, ale ve výsledku mě příliš neoslovuje takové to vzorné technické dirigování, podle kterého se asi pohodlně hraje, ale které vede k víceméně univerzálně znějícímu pojetí. Technická správnost hry je jedna, zatímco ve výrazu se nabízí mnoho možností. Ne vždy se na něm orchestr spontánně shodne, a tak by se dirigent měl snažit jej gesty ztvárnit. Takže myslím, že je přednější společně hledat ten konkrétní výraz a atmosféru, aby mohlo provedení přesvědčit a třeba i sugestivně působit. Říkám to jako návštěvník koncertů toužící po zážitcích.

Vystudovala jste nejdříve hudební vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, v rámci studia absolvovala půlroční stáž na Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově a nyní studujete dirigování na Hudební fakultě JAMU. Proč jste přešla z pozice teoretika hudby k jejímu praktickému provozování?

Bylo to spíše naopak. Studovala jsem na Gymnáziu Jana Nerudy s hudebním zaměřením, kde jsem maturovala ze hry na varhany. Dirigování mě zajímalo, ale nebylo možné jej studovat jako hlavní obor. Poté jsem šla na hudební vědu na FF UK v Praze. Byla to původně vedlejší varianta, protože mě na HAMU na dirigování nepřijali. Ale studium na Filozofické fakultě mě nadchlo. Byla tam jedinečná atmosféra, inspirativní pedagogové a specifické požadavky na přístup k práci, myšlení, vyjadřování atd. Také jsme byli vedeni k oborové soudržnosti a ke kolegiálnosti. Té školy a jejích pedagogů si velmi vážím.

První českou dirigentkou byla absolventka brněnské konzervatoře Vítězslava Kaprálová, která však v 25 letech

podlehla vážné nemoci. Je pro vás třeba tato umělkyně inspirací?

Na rozdíl od tvorby Vítězslavy Kaprálové nejsou její dirigentské výkony bohužel audiovizuálně zdokumentovány, tak o nich nemáme přímou představu. Určitě je obdivuhodné, že v době, kdy byly výjimkou ženy v orchestrech, se jí dařilo naplňovat v dirigování své ambice a směřovat strmě se rozvíjející kariérou na přední místa v oboru.

Jaké dirigentské příležitosti vás letos čekají? A který orchestr kromě Berlínských filharmoniků byste ještě chtěla dirigovat?

Se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu budu natáčet málo známou, ale krásnou symfonickou baladu Vojevoda Petra Iljiče Čajkovského. Poté se budu připravovat na spolupráci s Národním divadlem v Praze. V příštím ročníku mě čeká psaní diplomové práce a absolventský koncert s Moravskou filharmonií Olomouc. Ráda budu dirigovat jakýkoli orchestr, kterému budu mít co nabídnout a který bude otevřený společnému hledání.

Doktorandská konference HF JAMU

Jana Michálková Slimáčková

Jako každé jaro i letos se na Hudební fakultě JAMU konala doktorandská konference, tentokrát to bylo ve čtvrtek 21. dubna. Představilo se na ní celkem 10 doktorandů, většinou z pořádkové školy, kteří přiblížili svou odbornou práci. Španěl Robert Ferrer se zaměřil na sdružení Camerata Brno, založené roku 1981, a v příspěvku prezentoval kompoziční vývoj Leoše Faluse, profesora Hudební fakulty, letošního osmdesátníka, který dokonce byl přítomen. Pavel Šnajdr se jako dirigent s bohatými praktickými zkušenostmi v provádění soudobé tvorby seznámil s interpretačními problémy, s nimiž se hudebníci mohou setkat, některé vyličil dokonce úsměvně. Houslista Jiří Pospíchal představil české skladatele první poloviny 20. století a přinesl výčet jejich houslových sonát. Alexander Döme přiblížil tvorbu slovenského skladatele Juraje Beneše (1940–2004), někdejšího pedagoga VŠMU, mimochodem tvůrce první minimalistické skladby na Slovensku. Vendula Urbanová, která působí na Konzervatoři J.-B. Lullyho v městě Puteaux u Paříže, studuje Poulencovy komorní skladby s klavírem; na konferenci se zastavila u jeho díla Aubade (Dostaveníčko), prováděného jako balet nebo klavírní koncert. Xenia Jarová z Bratislavy se zaměřuje na klavírní

komorní tvorbu Roberta Schumanna, jak nabídla v důkladně zpracovaném příspěvku. Flétnistka Michaela Ambrosi vylíčila, jak obtížné je vyhledávání skladeb Jiřího Čarta, tvůrce 18. století, protože jeho jméno se vyskytuje v mnoha různých podobách. Uspěla v mnoha evropských knihovnách, ale pochlubila se i zcela čerstvým objevem z Knihovny amerického Kongresu ve Washingtonu. Manažer Tomáš Cafourek mluvil o marketingové komunikaci a ukázal příklad ze své práce – PR konkrétního umělce. Zpěvačka Helena Hozová zpracovává vokální tvorbu významného skladatele Luboše Sluky, tentokrát přinesla příklady jeho vokálních skladeb v kládkém nářečí. Marta Reichelová, sólistka několika českých operních scén, promluvila o pohádkových námětech v operách. Program uzavřel Japonec Hiroaki Goto, který poutavě seznámil s prováděním české hudby v Japonsku a hostováním a působením českých hudebníků ve své rodné zemi. Pro hudební umělce sice není slovní prezentace tak obvyklá jako na univerzitách, ale forma konference je pro doktorandy důležitou zkušeností. Některé referáty byly velice přínosné, ať z hlediska praktického provádění hudby, nebo systematického přístupu, jiné byly pojaty volněji a osobněji.

MF Setkání/Encounter 2016: V Brně zaujaly herečky z Polska a Francie

Luboš Mareček

Zejména studentky z Paříže a Polska získaly ocenění 26. ročníku Mezinárodního festivalu divadelních škol Setkání/Encounter 2016, který 16. dubna vyvrcholil v Brně. Na svého druhu jediné tuzemské přehlídce pořádané Divadelní fakultou Janáčkovy akademie múzických umění se dostalo dále uznání účastníkům z Německa a Itálie.

Pětidenní přehlídka se letos zúčastnily umělecké školy z jedenácti zemí světa. Hned dvě ocenění si odnesla Manon Chircen z Národní konzervatoře dramatických umění v Paříži za působivou inscenaci Uštknutí, v níž zpracovala téma násilí páchaného na ženách. Mladá Pařížanka získala cenu The Swag od studentské poroty a druhé ocenění v podobě festivalové sošky Marta jí předal režisér a člen odborné poroty Filip Nuckolls, který na této inscenaci ocenil jasnou vizi a čistě uchopený divadelní koncept. Předsedkyně studentské poroty Pernille Olesen z Dánska verdikt zdůvodnila slovy: „Ocenili jsme Manon Chircen za vedení tvůrčího procesu a jasně promyšlený umělecký záměr, silnou koncepční vizi a respekt k důležitému tématu představenému s humorným, nicméně intenzivním přístupem.“

Odbornou porotu dále zaujaly dva ženské herecké výkony z polských akademií. Studentka Polské národní školy filmu, televize a divadla v Lodži Maria Debská získala ocenění za ztvárnění Schillerovy Marie Stuartovny. Porotkyně Kristina Žantovská toto rozhodnutí odborné jury a výkon v roli skotské panovnice okomentovala: „Marie Debská získala ocenění za přesvědčivý a dynamický výkon, který byl vytvořen se silnou charakterizací a jasně kontrolovaným herectvím.“ Za intenzivní a uvědomělý výkon v inscenaci Dogville si odnesla cenu i další polská účastnice festivalu Karolina Kuklińská z Národní akademie divadelního umění v Krakově.

Pětičlennou porotu zaujala také práce Clary Nothdurft z německé Akademie múzických umění Baden-Württemberg

v Ludwigsburgu a sošku Marty jí věnovala jako uznání za vytvoření dynamického scénického a kostýmního designu k inscenaci s neobvyklým názvem 5. 6.–11. 6. (mrtvý) 15. 6. (vzkříšení). Jak upozorňuje ředitel festivalu Petr Oslzlý z pořádající brněnské Akademie, festival je nesoutěžní a rozdávaná ocenění jsou vlastně pojmenováním neobvyklého a výjimečného individuálního výkonu. Sám také udělil ocenění a pátou sošku Marty do rukou Francesca Lieneriho z italské školy Conservatorio Santa Cecilia v Římě za hudební kompozici a její interpretaci přímo na scéně v inscenaci Sny o snech.

Do Brna na jedinečnou přehlídku letos přijely divadelní akademie kupříkladu z Ruska, Británie, Francie, Tchajwanu, Skotska, Španělska, Itálie, Polska, Bulharska či Německa. Nezvyklý divadelní svátek je zcela v gesci studentů brněnské Akademie. Zájem zahraničních škol vždy několikanásobně převyšuje možnosti pořadatelů, také letos mělo zájem do Brna přijet třicet škol. Studentská koordinátorka akce Adéla Svídová při závěrečném ceremoniálu již oznámila termín, v němž se bude konat nadcházející ročník. Napříště se do Brna sjedou mladí divadelníci z celého světa od 28. března do 1. dubna 2017.

Mám mluvit o koncepci

Jakub Liška

O čem mluvíme
Mluvíme-li o koncepci
Festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER
Koncepce Co to je Koncepce
Resuscitace Zaříkání nekromanta
Plození fénixe Zabíjení Hydry
Vymítání démona Hledání krve
Pro upíra Prosba k větru

Koncepce nevybírá
Co přijede víte Víme Vědí všichni
To co nám pošlou Co
Vyberem Výběr není malý
Není ani velký
Na výběr představení
Která přijedou
Není žádný mustr
Ale pod diktátem grantů
Pod biči na sebe upletenými
Musíme sehnout hřbet
Jako každý kdo chce sát mléko
Z dojníc veřejných

Koncepce Setkání
„Bude se mluvit a mlčet
Křičet a rdousit Jíst Pít
Objímat v půl páté ráno
Před hodinovým odpočinkem
S vrávoravými lidmi hovořícími
Desítkou různých panchartů
Jediného prajazyka
A jednomu z nich zableskne v očích
Řekne Ríly I didnt knou.
Někdo jiný bude šeptat
Tak nahlas že pukne orloj Svobodáku
Áj hév sín IT
A rukou bude naznačovat
Co nikdo nikdy neviděl“

Máš Koncepci
Hledáš jak ji vtisknout
Do z různých kusů sešitého
Těla Aby jí žilo
Vzpouzí se
Nechce se
Probudit
Doktor Frankenstein taky musel
čekat na
Znamení z nebe
A pak se zablesklo

A mně na tomto místě nezbývá než
poděkovat organizačnímu týmu
letošního Encounteru a tomu
příštímu popřát hodně štěstí.

Nový úhel pohledu na letošním festivalu

Barbora Chovancová

Mezinárodní festival divadelních škol Setkání/Encounter asi není třeba představovat. Mojí snahou je však ryze subjektivní reflexe toho, jaký byl festival pro mě, jeho režiséru. Během pěti festivalových dní celé Brno ožilo tak, že jediný účastník ani neměl šanci všechno stihnout a zažít – mohl si však svobodně vybírat svůj způsob, jakým Encounter zakusí. Tady je ten můj...

Společně s dramaturgem Jakubem Liškou považujeme za výrazný úspěch to, že festival celý byl prodchnut tématem „nová znamení & úhly pohledu“. Každý účastník o něm věděl, téměř každý o něm diskutoval a festivalové dění tak i nazíral. I když nebylo naší ambicí promítat téma do hlavního programu, i z něj nakonec vykrytalizovalo. Vzpomeňme si na nádherný kontrast mezi *The Fucking F Word* z Glasgow a pařížským *Morsure!* To, že se záhy rozproudila i výrazná diskuse o feminizmu, bylo pak příjemným ostnem, pálivou třešničkou na pětipatrovém festivalovém dortu.

Musím však přiznat, že kolem mě festival doslova „profrčel“. To neznamená, že bych si ho neužila, ale než jsem se stihla pořádně rozkoukat, bylo po všem. Od začátku na nás jakožto umělecké sekci leželo břímě přípravy ceremoniálů. Zpacifikovat přes třicet herců napříč fakultou dalo zabrat! (Především na hlasivky – dokud mi v Divadle na Orlí nepůjčili mikroport, za což jsem jim doteď nevýslovně vděčná. Jak pohodlné je pro režiséra možnost šeptat a stejně být slyšen – a vyslyšen...) Náročná práce však nese nejsladší ovoce. Myslím, že jsme oba, zahajovací i závěrečný ceremoniál, zvládli elegantně a se ctí. Taky jsme si je všichni i náležitě užili. Jak by taky ne, s živě vytvářenou hudbou, fascinujícím light-designem a davem energických herců!

Jakmile odezněl zahajovací ceremoniál, nastal koloběh představení, maraton po brněnských divadlech a ne vždy úspěšné sprintování pro aspoň trochu jídla v pauzách. Díky za to, moje fyzička určitě vystoupala na vyšší než běžný nulový level! „Oddech“ přinesly až Late Night Reflections – alibisticky jsem považovala za svou povinnost být všude, vidět všechno, poznat všechny. Tento téměř nadlidský úkol jsem plnila zodpovědně každou noc i den. Po celém dni v poklusu si každý přece zaslouží pár piv a plodné konverzace někdy pokračující až do svítání.

Mám velkou radost z faktu, že vše nakonec proběhlo bez větších problémů, nestal se (ehm, téměř) žádný průšvih, všichni přežili a spousta toho zažili. Mohlo to vůbec dopadnout jinak – s tak obdivuhodným týmem, jehož jsme byli součástí?

Příprava závěrečného ceremoniálu byla doslova až do poslední vteřiny obrovským dobrodružstvím. Nikdo z nás se ale nezalekl žádné nejistoty ani výzvy. Ačkoli nebyl prostor pro jakékoli debatování a herci dostávali striktní a jasné pokyny, zhostili se toho s energií, potřebnou dávkou tendence upozor-

Autorka textu s nejhezčím festivalovým dárkem

nit na sebe a v podstatě i bez řečí. Udělená ocenění (jak swag, tak i Marta) povětšinou korespondovala s mými „tajnými tipy“. *Morsure* jsem bezvýhradně věřila už od chvíle, kdy jsem na konci ledna viděla jejich nepříliš kvalitní záznam, a těší mě, že nešlo jen o mé podivné subjektivní zaujetí. Stejně tak obě polské herečky – Maria Dębska a Karolina Kuklińska –, nad jejichž výkony mi fascinovaně zůstával rozum stát. Z (bohužel) neoceněných ke mně nejvíc promluvila bulharská inscenace mého oblíbeného textu Doroty Masłowské *Dva ubohý Rumuni, co mluvěj polsky*. Taková smršť, navíc ve studentské režii, na Encounter prostě patří, i když sklízí rozporuplné reakce. I pro tuto nejednoznačnost mě bulharští studenti jednoduše „dostali“.

Poslední večer a poslední Late Night Reflection už poznamenalo blížící se neoficiální předávání festivalu dalšímu ročníku studentů. Všude květiny, hudba, alkohol, dojetí, objetí, děkování – správný zakončovací kých. A já jsem prostě pořád nadšená z toho, že jsem dostala pivo se šňůrkou na zavěšení na krk! Kytice se sice ztratila někde ve víru dění, věneček (z květin!) jsem upustila a už nezvedla, tu lahev mám ale stále vystavenou.

Jak jinak skončit než obligátním: Užili jsme si to! Byla to smršť inspirace, debat více i méně podnětných, rozšiřování obzorů a nových zajímavých setkání. Klidně bych si celý ten rok příprav zopakovala – toto privilegium ale už nevratně padlo na bedra jiným. Tak si ten další, děti milé, ten dvacátý sedmý, hlavně nezapomeňte užít!

Laureáti festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2016 12.–16. dubna 2016

The SWAG of SETKÁNÍ/ENCOUNTER

předala Pernille Olesen, předsedkyně studentské poroty:

Za vedení tvůrčího procesu a jasně promyšlený umělecký záměr, silnou koncepční vizi a respekt k důležitému tématu představenému s humorným, nicméně intenzivním přístupem v inscenaci **Uštknutí** je ocenění SWAG uděleno **Manon Chircen** z Národní konzervatoře dramatických umění v Paříži.

Ocenění Marta

předal Frédéric Poty:

Jako uznání za vytvoření dynamického scénického a kostýmního designu, který podporoval svět hry jasným a nápaditým scénickým plátnem, které působilo jako základ pro silnou kolektivní tvorbu v představení **5. 6. 11. 6. (mrtvý) 15. 6. (vzkříšení)**, Martu získala **Clara Nothdurft** z Akademie múzických umění Baden-Württemberg v Ludwigsburgu.

předala Kristina Žantovská:

Ocenění za přesvědčivý a dynamický výkon, který byl vytvořen se silnou charakterizací a jasně kontrolovaným herectvím, je Marta udělena studentce Polské národní školy filmu, televize a divadla v Lodži **Marii Dębské** za její ztvárnění **Marie Stuartovny**.

předal Péter Forgács:

S ohledem na její intenzivní a uvědomělý herecký projev jako zástupkyni silného hereckého týmu v inscenaci **Dogville** je Marta udělena **Karolině Kuklińské** z Národní akademie divadelního umění v Krakově.

předal Filip Nuckolls:

Za jasnou vizi a čistě uchopený divadelní koncept v inscenaci **Uštknutí** je Marta udělena **Manon Chircen** z Národní konzervatoře dramatických umění v Paříži.

Cena ředitele festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER

předal Petr Oslzly:

Za hudební kompozici a její interpretaci na scéně jako základní složky inscenace **Sny o snech** Národní akademie hereckých umění Silvio D'Amico **Francescu Leineremu** z Conservatorio „Santa Cecilia“ v Římě.

Manon Chircen

Maria Dębska

Karolina Kuklińska

Francesco Leineri

Studenti z Akademie múzických umění Baden-Württemberg v Ludwigsburgu při závěrečném ceremoniálu.

Téma dost abstraktná

Martin Hodoň

Letošní 26. ročník festivalu Setkání/Encounter 2016 si zvolil tému *nových znamení a nových uhlov* pohľadu. Téma, dost abstraktná, pričom nesie v sebe predpoklad toho, že na festivale to bude naozaj plné konfrontácie nových pohľadov. Téma súčasne funguje univerzálne v zmysle iná kultúra, iný pohľad. Samozrejme, je náročné vymyslieť tému festivalu rok dopredu, kedy ani netušíte, aké predstavenia Vás o pol roka čakajú pri dramaturgickom výbere. Umelecká sekcia, ktorú tvorili **Barbora Chovancová** a **Jakub Liška**, sa snažila o vyváženie dramaturgického plánu tak, že popri klasických kánonizovaných tituloch jako **Mária Stuartovna**/Poľsko/, **Kazimír a Karolína** /Česká republika/, **Periféria** /Slovensko/, divadelná adaptácia filmu **Dogville** /Krakow/, ktoré sa na pláne ocitli spolu so súčasnou drámou **Dvaja úbohí Rumuni, ktorí hovoria poľsky** /Bulharsko/, **Opití** /Česká republika/ a nechýbalo ani autorské a dokumentárne divadlo, ktoré zastupovali **Ostrov** /Taiwan/, **Uhryznutí** /Francúzsko/, **To skurvené slovo na F** /Škótsko/, **5.6.–11.6. (mŕtvy)**, **15.6. (vzkriesení)** /Nemecko/, **Ionesco 4G** /Španielsko/, **Sny o snoch** /Taliansko/, **Ja, Jago** /Rusko/.

Do off programu bola zaradená predstavenia poslucháčov JAMU. Monodráma **Dominicka Tlekiho Na scénu**, minikomédia **Tvrdošijny lovec** v réžii **Terezy Agelovej**, absolventský duet **Martina Šalandu** a **Terezy Sikorovej Mezizemí**, monodráma **Jana Mansfelda Můj pokojíček** v réžii **Igora Dostálka**, ateliér muzikálového herectva s predstavením **Neidentifikovatelné lidské ostatky a pravá podstata lásky** v réžii **Petra Štěpána**

a **Miroslava Ondry**, poslucháči prvého ročníka činoherného herectva s predstavením **Ze skicáku** pod vedením **Oxany Smilkovej**, **Macbeth...kroky...ostří** v réžii **Vítězslava Dvořáka**, **Skřínákmi** v podaní **Vojtěcha Hříbka** a **Anety Červenej** a sólom **Parolapolea** **Viktora Černického**, ktoré kvalitatívne často konkurovali produkciám z hlavného programu.

Nové uhly ponúkli aj dve masterclass. Jedna pod vedením **Lucie Kašiarovej**, ktorá sa zamerala na tanečno-pohybovú improvizáciu s fokusom na vnímanie seba v konkrétnom priestore a čase. Druhá masterclass radikálnej **Lucie Repašskej**, ktorá počas troch hodín jemne odhalila princípy a postupy experimentálneho divadla.

Návštevník festivalu mal o program postarané aj vo večerných hodinách. Každú noc sa konala Párty, kde sa popri Dj's predstavila aj grécka performerka **Krista Papista**, domáci **Aid Kid** a ďalší. Párty, kde sa účastníci nie len stretávali, ale aj rozchádzali v názoroch na kvalitu predstavení, politickú situáciu, cenu alkoholu...

Po piatich besných dňoch – a to teraz myslím doslovne vzhľadom na časovo náročný hlavný program – sa všetci spoločne stretli v divadle **Husa na provázku**, kde prebiehal záverečný ceremoniál. Umelecký tím tentokrát vsadil na iný pohľad a klíše znamenia. Výjavy, ktoré čakali na nádvorí, boli demonštráciou starého pohľadu – ako policajti, ktorí fajčia trávu, bezdomovec, ktorý je hudobný skladateľ, opitá princezná...

Vyhodnotenie, na ktoré všetci čakali, bolo pred nami. Ďakovné reči, odovzdávanie kytíc, pozdravov, posolstiev...

Tchajwanští divadelníci patřili na festivalu mezi nováčky. Kultura Tchajwanu je zcela svébytná, školu z Taipei reprezentovala inscenace *Ostrov*.

Studenti DAMU představili na festivalu nejnovější text Ivana Vyrpajeva nazvaný *Opilí*, jehož světová premiéra proběhla v únoru 2014 v *Düsseldorfer Schauspielhaus*.

Vyrastá zaujímavá nová generácia divadelníkov

Rebeka Uličná

Ako študent som mala možnosť sledovať festival Encounter viac ako sedem rokov a musím povedať, že festival rastie do čím ďalej, tým podstatnejšej akcie. Tohtoročná dramaturgia a tematické zameranie „Nová znamení & úhly pohľadu“ priniesli do hlavného programu niekoľko dráždivých politických tém, či už to boli úvahy nad dnešným obrazom feminizmu,¹ mocenské súboje bohatého Západu a zvyšku sveta (v „malých dejinách“ jedincov) či mediálne ikony² týchto vzťahov (spracované formou fyzického divadla). Je otázne, či by sa podobné témy s obdobne osviežujúcim prístupom vyskytli na divadelných doskách Brna bez mladých divadelníkov „zvonku“.

Výrazná tendencia, ktorú som si za tie roky povšimla, je narastajúca autorská spolupráca medzi režisérom či dramaturgom a zvyškom súboru. Ku stieraniu hraníc autorstva došlo napríklad v predstavení *Sny o snech*, ktoré začalo ako zbieranie snov každého člena súboru a výstavba príbehu vznikala už na tomto základe. V taiwanskom predstavení *Ostrov* podobným spôsobom herci prinášali úvahy nad správami a obrazmi z médií, ktoré sa ich dotkli. Spoločne so slovným, zato poetickým vyjadrením toho, čo pre nich znamená ostrov (fenoménu, na ktorom vybudovali celé predstavenie), opäť starostlivým dramaturgickým výberom dosiahli neobvykle jemné predvedenie spoločných tém bez straty individuality.³

Jeden z často diskutovaných problémov bola herecká metóda a práca na divadelných školách strednej a východnej Európy. Stefan Pohorov, člen študentskej poroty z Bulharska, podotkol, že predstavenia z JAMU, DAMU, VŠMU, ale i Poľska a Bulharska majú veľmi podobný herecký formálny prejav, ktorý môže byť dôsledkom konzervatívnych metód výuky. Herci tento názor poväčšinou potvrdzovali. Súbor z Bonnu poznamenal, že u nich sa často spomína rozdiel medzi tzv.

východnou a západnou metodikou (odvodenou od rozdielov škôl v NDR a NSR, ktorých postupy sú dodnes detekovateľné).

Zaujímavým osviežením bolo preto predstavenie Lecoqueovej metódy a skúseností hercov s larválnymi maskami.⁴ Autori predstavenia však formálne postúpili ešte ďalej vďaka organickej práci so živou hudbou. Z formálneho hľadiska značne vybočovalo aj predstavenie *Ostrov*. O neobvykle silnom prepojení členov súboru vypovedá i to, že Taiwanci fungovali ako jeden organický celok nielen na javisku, ale i na rannej diskusii (náhla vlna vzájomne sa prekrývajúcich odpovedí, ktorá vyvstala i klesla úplne prirodzene).

Dôležitosť hereckej prípravy (detailná znalosť herca o motíváciách postáv a ich vnútorného sveta) nám zdôraznila bulharská herečka Martina Apostolova. Režisérka predstavenia sa iba týždeň pred premiérou rozhodla vymeniť permanentný beh hercov na javisku cez fiktívnu krajinu na fiktívnom vozidle za takmer nehybné sedenie na zemi. Herečka nám opisovala, ako ju táto kompletná zmena najprv vydesila, no po tom, ako ju režisérka ubezpečila, že ich herecká príprava je dostatočne mohutná, uvedomila si, že sa jedná len o malú prácu na strane hercov. Predstavenie pracovalo i s hluchými hercami, čím nám Bulhari ukázali, ako veľmi sú ostatné školy v integrácii týchto študentov pozadu.⁵

Ťažko sa mi popisuje na takto malej ploche i to najzákladnejšie, čo na diskusiách prebehlo. Je však evidentné, že vo svete vyrastá zaujímavá nová generácia divadelníkov, ktorí sa ale potrebujú inšpirovať (metodologicky, formálne i tematicky) tým, čo sa deje vo zvyšku sveta. A Encounter ku tomu určite svojou troškou prispieva.

Pre ľudí, ktorí nestihli samotné predstavenia, odporúčam pozrieť na kanál Encounter TV na YouTube.

1 A nielen obrazom, ale dôležitosťou feminizmu i v rozvinutom západnom svete. Škótske študentky nás okrem iného upozornili na fakt, že zloženie študentskej i odbornej poroty je značne genderovo nevyvážené.

2 Napríklad známa fotografia mŕtveho telička chlapčeka utečenca, ktoré odnáša z pláže turecký policajt, inšpirovala jeden obraz predstavenia *Ostrov*.

3 Príkladov by však mohlo byť omnoho viac. *Ja, Jago*, monodráma v angličtine ruského študenta réžie Adreia Zagorodnikova na princípe etúd a improvizácie, formálne značne netradične tematizovala vinu, smilstvo a ostatné témy z *Othella* – pôvodný príbeh však úplne vymizol. V brnenskom predstavení *Kazimír a Karolína* Kristýna Hulcová vytvorila kompletnú hudobnú dramaturgiu, ktorá vďaka častým vstupom kapely tvorí podstatnú časť predstavenia. Výber hry Marka Ravenhilla *Vystrel/ Seber kořist/ Opakuj* bol výsledkom demokratického hlasovania hercov, kedy ženská časť súboru prehlasovala tú mužskú a dosiahli tak výber aktuálnej hry o násilí. *To zkurvené slovo na F*, škótske predstavenie o feminizme, začínalo zvukovým záznamom rešerší, ktoré každá z herečiek (a jeden herec) urobili medzi svojimi známymi, ale i náhodnými ľuďmi. Opäť spoločnou dramaturgiou a diskusiou nad témou vytvorili základnú kostru predstavenia.

4 *Sny o snech*, Rím. Lecoqueova metóda nie je rozšírená ani na domovskej škole súboru, režisér predstavenia ju „importoval“ z Bologneskej školy, kde predtým študoval. Všetci však potvrdili obrovský herecký prínos.

5 Vráťame JAMU, ktorá spoločné predstavenia Ateliéru výchovné dramatiky Neslýšiacich a iných ateliérov nevytvára.

Ranné diskusie na festivale ENCOUNTER 2016

Pavol Seriš, Marika Smreková

PS: Skúsenosť z vedenia ranných diskusií na tohtoročnom festivale ENCOUNTER hodnotím pozitívne. Bol som prekvapený, aký veľký záujem o diskusie bol, a mám pocit, že sa ich význam z roka na rok zvyšuje. Zúčastnili sa ich nielen tvorcovia inscenácií z predošlého dňa, ale i domáci študenti, pedagógovia a členovia študentskej i odbornej poroty. Občas bol dokonca problém nájsť si miesto na sedenie. Často vznikali inšpiratívne výmeny názorov. U niektorých škôl prišli kompletne celé týmy (Paríž, Rím, Ludwigsburg), niekde len režisér s dramaturgom (Bratislava) či dvaja herci (Krakow). Zahraniční študenti si takúto výmenu názorov a praktík pochvalovali. Občas vznikla i krátka prednáška: napríklad taliansky režisér Giovanni Firpo oboznámil účastníkov o divadle larválnych masiek podľa metódy Jacquesa Lecoqa. Inokedy bola diskusia prevažne kritická: najviac asi v prípade slovenského režiséra Matúša Bachynca, ktorý musel prehltnúť niekoľko trpkých otázok či poznámok k svojej vraj „žánrovo nevyváženej“ či „sexistickej“ inscenácii. Každopádne aj občasná kritická atmosféra sa v priateľskom prostredí rannej kávy a koláčov rýchlo rozplynula.

MS: Trojdňová moderátorská skúsenosť na ranných diskusiách festivalu ENCOUNTER mi priniesla tieto hlavné postrehy. Najviac prínosný dialóg na oboch stranách – medzi účinkujúcimi i divákmi, sa podarilo rozprúdiť s nemeckým súborom z Ludwigsburgu. Napriek tomu, že na diskusií chýbal režisér i dramaturg, herci vedeli zodpovedať všetky otázky zo strany divákov. Dokázali si obhájiť obsah i formu prevažne autorskej inscenácie, popísať metódu, akou pri tvorivom procese postupovali. Veľmi ocenoňovali zvolené téma a otvorenosť režiséra k spoločnej tvorbe. Z diváckych otázok bolo poznať zvedavosť nad tvorivou metódou, aká inscenáciu prechádzala. Z odpovedí hercov bolo poznať obrovské nadšenie z procesu tvorby a z výsledného tvaru. Podobne silný dialóg vznikol i so súborom z Taiwanu.

Napriek tomu, že sa divácke ohlasy na predstavenie výrazne od seba líšili, o polhodinu predĺžená diskusia prebiehala vo veľmi príjemnej atmosfére. Režisér inscenácie, nedávny absolvent réžie a zároveň pedagóg herectva na akadémii v Taipei, prezradil, že študoval dva roky vo Francúzsku metódy Jacquesa Lecoqa. A táto divadelná poetika taktiež vyžarovala i z ich predstavenia Island/Ostrov. V priebehu diskusií prebehli i situácie, kedy sa dialóg nepodarilo úplne rozbehnúť. Častokrát z dôvodu, že účinkujúci potrebovali viac hovoriť, než poskytnúť priestor divákovi na otázky. Alebo nastali situácie, že po úvodnom slove inscenátorov sa už diváci nechceli zapojiť žiadnou otázkou, či dotazom. Tým pádom sme to mali ťažšie my moderátori. Našťastie pomer vydarených diskusií prevážil.

Doktorandi DIFA JAMU Marika Smreková a Pavol Seriš moderovali ranné festivalové diskusie a své dojmy z nich zaznamenali také na stránkách Občasníku.

Ohlasy laureátů

Luboš Mareček

Oceněných účastníků festivalu Setkání/Encounter 2016 jsme se zeptali na jejich dojmy. Každému z nich jsme položili otázky, v nichž jsme se ptali, co tato přehlídka znamená pro jejich studium a co představuje pro jejich budoucí profesionální práci. A samozřejmě jsme se museli dotázat i na hodnocení festivalu. Tady jsou ty nejzajímavější imprese:

Oceněná Clara Nothdurft ze Státní akademie výtvarných umění ve Stuttgartu o festivalu:

Festival Setkání/Encounter je skvělou příležitostí pro mladé divadelní tvůrce. Je ideální platformou, na které mohou prezentovat svoji práci mezinárodnímu publiku a setkat se s ostatními v nových a inspirativních pozicích. Stát se profesionálním

divadelníkem je neoddělitelně spojené s otázkami ohledně úlohy divadla v naší společnosti, ale také úvahami o své vlastní práci v tomto kontextu. Festival je velkou příležitostí k diskusi o aktuálních tématech a výzvách s jinými mladými umělci, lze si na něm vyměňovat názory, tříbit své cíle a třeba obavy.

Byla jsem ohromená vysoce profesionální organizací festivalu a bohatostí podob divadla předkládaných studenty z různých prostředí. V důsledku toho jsem zažila velmi inspirující osobní setkání. Bohužel jsem nemohla zůstat až do konce festivalu a neviděla tedy tolik, kolik bych si přála. Nicméně jsem vděčná za to, že jsem mohla být součástí tohoto festivalu, a jsem hluboce dojata získáním ocenění Marta. Cítím se velmi poctěna. A to nejen proto, že jde o mé první ocenění. Martu cítím také jako velké uznání pro jevištního a kostýmního výtvarníka. Porotě i organizátorům tedy patří moje srdečné poděkování!

Jsem si ale dobře vědomá toho, že náš výkon byl velmi týmovou prací, takže bych chtěla zmínit na tomto místě našeho režiséra Christiana Pohle a všechny báječné herce, kteří přijali ocenění Marta namísto mne, a samozřejmě ADK Baden-Württemberg za umožnění naší účasti. Všechno to bylo nejdůležitější součástí mé práce.

Oceněná Maria Dębska, studentka Polské národní školy filmu, televize a divadla v Lodži o festivalu:

Encounter byl pro nás všechny prvním mezinárodním divadelním festivalem. Za prvé: bylo úžasné hrát pro tak velké mezinárodní publikum. Bylo to něco opravdu inspirujícího, protože jsme objevili spoustu nových významů a myšlenek. Energie z publika byla neuvěřitelná! Obvykle hrajeme pro padesát nebo šedesát lidí a tady jsme hráli téměř pro dvě stovky diváků, takže to bylo úžasné. Cítili jsme, že festival nás i naši inscenaci nesmírně posunul.

Za druhé: setkali jsme se se spoustou inspirativních lidí. Noční party a ranní diskuse nebyly jedinými příležitostmi pro zábavu. Strávili jsme dlouhé hodiny inspirativními rozhovory

Studentka Polské národní školy filmu, televize a divadla v Lodži Marie Dębská okouzila odbornou porotu svým ztvárněním Marie Stuartovny.

U odborné i studentské poroty nejvíce bodovala inscenace Uštknutí z pařížské konzervatoře.

o všech představeních, divadle, filmu a také o naší budoucnosti. Slyšeli jsme spoustu skvělých věcí i některé negativní, ale bylo to vše opravdu velmi inspirující. Cítili jsme, že i když žijeme odděleni hranicemi, máme stejné obavy a sny. Festival byl neuvěřitelně dobře organizovaný, Brno je tak nádherné místo, že si vlastně nedokážu představit, že jsem tady naposledy. Upřímně a moc děkuji!

Hned dvakrát oceněná Manon Chircen z Národní konzervatoře dramatických umění v Paříži:

Byla jsem opravdu velmi hrdá a bylo mi ctí, že jsem měla možnost podílet se na festivalu, ukázat a obhájit tady svou práci. Hráli jsme inscenaci Uštknutí předtím jen dvakrát a v Brně to bylo poprvé před tak velkým, zcela neznámým publikem. Bylo opravdu zajímavé a poučné naslouchat jiným reakcím a být konfrontovaní s jinými úhly pohledu. Účast na festivalu pro mě hodně znamenala. Inscenace Uštknutí hovoří o násilí na ženách. Pro nás skutečně moc znamenalo, že i v Brně byla slyšet a byla sdílena má slova.

Moje škola se rozhodla poslat inscenaci do Brna, aby ji zde reprezentovala. Myslím, že jsou opravdu hrdí, že jsme naši práci obhájili a vrátili se se dvěma cenami. Jistě je to dobré i pro budoucnost naší inscenace. Toto vše ukazuje, že se nám podařilo dotknout se lidí a sdílet s nimi naše poselství, což bylo pro mne nejdůležitější.

Festival mi umožnil setkat se s profesionály a jejich názory. Mnozí chtěli vědět více o mé práci nebo chtěli pro budoucí profesní výměnu navázat kontakt. To je samozřejmě skvělé i pro moji kariéru. Herci, režiséři a mezinárodní odborníci slyšeli můj text, viděli moji scénografii a režii, což pro mne byla opravdu skvělá příležitost.

Velmi mi zapůsobila organizace festivalu, kvalita celé této odvedené a těžké práce. Bylo úžasné mluvit a setkávat se s lidmi v průběhu dopoledních diskusí a rozhovorů. Byla jsem ohromená rychlostí, s jakou se jim podařilo sdílet vždy aktuální informace, fotografie a videa! Večerní party byly rovněž výtečné, v opravdu krásných a překvapivých místech (možná nemáme taková místa ve Francii, ale hodně jsem si to tady užila). Oceňuji zvláště, že všechno organizovali výhradně studenti JAMU.

Oceněná Karolina Kuklińska z Národní akademie divadelního umění v Krakově:

Festival byl pro mě skvělou příležitostí vidět představení z celého světa a konfrontovat je s polským divadlem. Kromě toho na festivalu byla opravdu skvělá zábava a potkala jsem zde fantastické lidi. Celé to bylo prostě skvělé dobrodružství!

Fotoohlédnutí za festivalem

Průvod mezinárodního festivalu divadelních škol Setkání/Encounter už tradičně vychází od pořadatelské Divadelní fakulty JAMU.

Vytvoření dynamického scénického a kostýmního designu ocenila mj. porota v představení 5. 11. 6. (mrtvý) 15. 6. (vzkříšení) z Akademie múzických umění Baden-Württemberg v Ludwigsburgu.

Studentská porota letos na festivalu udělila The SWAG of SETKÁNÍ/ENCOUNTER.

Mimo představení hlavního programu festivalu a off-programová představení z DIFA JAMU byly připraveny také workshopy zaměřené na současné trendy fyzického divadla.

Setkání pedagogů a hostů festivalu je už tradiční součástí přehlídky.

Závěrečný ceremoniál festivalu se již tradičně odehrál v Divadle Husa na provázku a byl pestrý i emotivní.

Kulichová: Neslyšící tlumočníci mají větší cit pro sdělení ve znakovém jazyce

Luboš Mareček

Nový cyklus Pohádky pana Donutíla, který pro ČT:D natočilo brněnské studio České televize, přinesl novinku v podobě tlumočení do znakového jazyka neslyšícími tlumočníky. Pohádky čtené populárním hercem Miroslavem Donutílem představovaly texty spisovatele Aloise Mikulky, který je i sám ilustroval. Další příběhy a pohádky či rýmovačky pocházely od autorů Ljuby Štíplové a Oldřicha Dudka a doplnily je kresby studentek z Ateliéru animované tvorby Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně Elišky Chytkové a Aliony Baranové. Doktorandka DIFA JAMU z Ateliéru výchovné dramatiky Neslyšících (VDN) Radka Kulichová se zúčastnila projektu jako koordinátorka tlumočnicků znakového jazyka a jednu pohádku také tlumočila. „ČT byla velice vstřícná a ochotná při spolupráci. Například při natáčení se běžně používá čtecí zařízení. V případě natáčení Pohádky pana Donutíla byla pod kamerou místo čtecího zařízení umístěna televize, na které se pouštěl připravený záznam vyprávění ve ZJ. Tento záznam byl předem připraven jak po jazykové stránce (překlad), tak po stránce koordinace se zvukovými efekty a obrázky v pořadí. Příprava probíhala týmově ve spolupráci s tlumočnickem,“ říká Radka Kulichová k zajímavému projektu.

V čem jsou podobné projekty prospěšné neslyšícím studentům?

Dávají možnost pracovního uplatnění neslyšícím umělcům, zvyšují srozumitelnost takovýchto pořadů a rozšiřují povědomí veřejnosti o českém znakovém jazyce.

Kolik studentů či absolventů Vašeho ateliéru z JAMU se natáčení zúčastnilo a podle jakých kritérií byli třeba vybíráni?

Natáčení se zúčastnilo celkem šest neslyšících tlumočnicků, z toho tři absolventi VDN (Daniela Hyklová, Robert Milič, Renata Pastrňáková) a jedna studentka VDN magisterského studijního programu (Veronika Mikulová). Další dva tlumočníci (Martin Kulda, Julia Kulda Hroch) sice nejsou absolventy JAMU, ale jsou to uživatelé znakového jazyka a mají zkušenosti s natáčením. Na toto natáčení se nekonal žádný speciální konkurz. Byla jsem oslovena zástupkyní ČT a společně s Veronikou Mikulovou jsme vytipovali neslyšící tlumočnický, kteří mají zkušenosti s prací a komunikací s dětmi (uživatelé znakového jazyka) a případně i s natáčením.

Dá se přiblížit slyšícím lidem, v čem spočívá největší problém s převody znakového jazyka vlastně do uměleckých textů, k nimž lze autorské pohádky jistě zařadit?

Na tuto otázku nelze jednoduše odpovědět. Otázku uměleckého tlumočení budu řešit ve své disertační práci v rámci mého doktorského studia. Důležité je uvědomit si, že se jedná o překlad z jednoho jazyka do druhého. Slyšící lidé si často neuvědomují, že znakový jazyk (ZJ) je plnohodnotný jazyk, který má svou vlastní gramatiku a své vyjadřovací prostředky. ZJ se sdělován pohyby rukou, postavením těla a hlavy a důležitou součástí, která nese význam, je mimika obličeje. ZJ je vnímán zrakem. ZJ je tedy vizuálně motorickým jazykem.

Tlumočení pohádek označujeme jako umělecké tlumočení, protože se nejedná o běžné sdělení ve ZJ, ale o sdělení stylizované pro potřeby vyprávění pohádky. Stejně jako pan Donutíl mění hlas a vypráví poutavě, tak je třeba, aby pohádka ve ZJ vyzněla poutavě – a to s využitím prostředků ZJ.

Při tlumočení pohádek bylo důležité, aby byly srozumitelné pro děti – jazyk se tedy více přizpůsoboval komunikaci dětského diváka. Zároveň však bylo nutné dodržet časovou dotaci pohádky a zkoordinovat „vyprávění“ ve ZJ s obrázky, které se v pohádce objevovaly.

V čem vidíte pozitivita podobných projektů a zapojuje se JAMU ještě do něčeho takového?

Pozitivem takovýchto projektů je, že se sami neslyšící mohou zapojit do tvorby pořadů pro neslyšící (v tomto případě pouze tlumočení). Existuje tedy další možnost uplatnění pro absolventy obou VDN. Neslyšící tlumočníci mají větší cit pro sdělení ve ZJ a herecká průprava absolventů je zde také výhodou (umějí se lépe chovat před kamerou, mají zkušenosti s vystupováním na veřejnosti, zkušenosti s natáčením).

Měli jste na toto angažmá studentů VDN i nějaké ohlasy?

Ohlasy od neslyšících, které se k nám dostaly, jsou pozitivní. Bohužel je stále malá informovanost o takovýchto projektech mezi širokou veřejností.

Všimla jste si nějakých případných nedostatků či rezerv podobných projektů?

Při uměleckém tlumočení nelze přesně říci, co je tu dobře a co špatně. Umění je subjektivní, nejedná se o exaktní překlad, ale spíše o zachycení situace, záměru atd. Samozřejmě jistým technickým nedostatkem bylo, že tlumočnick je v malém okně v rohu obrazovky. Pro lepší srozumitelnost (aby bylo na tlumočnicka lépe vidět) by bylo lepší technicky jiné řešení, např. rozpůlení obrazovky – dát tlumočnickovi větší prostor. Či nejlépe být v jednom obraze s mluvčím. Možná se v budoucnu podaří i toto.

Radka Kulichová (vpravo) při natáčení s Veronikou Mikulovou.

Dirigentský workshop s Tomášem Netopilem

Jiří Habart

Počátkem roku se uskutečnil dirigentský workshop s Tomášem Netopilem na HF JAMU, který byl směřován pro všechny studenty katedry dirigování orchestru. Při úvodním semináři pan Netopil hovořil o studijních a kariérních začátcích, úspěších i nezdarech, dirigentských soutěžích a jiných zajímavých sférách dirigentova života. V následujícím praktickém workshopu měli studenti možnost načerpat skvělé rady jak interpretační, tak týkající se hlavně dirigentské techniky. Tomáš Netopil jednal s každým studentem osobitě a přesně dokázal vystihnout problémy každého jedince. Jeho poznámky byly velmi motivující a inspirativní. Je štěstím, že si našel čas v tak pracovně vytíženém týdnu, kdy zároveň připravoval náročný koncert s Filharmonii Brno. Studenti tak mohli chodit nahlížet na dopolední zkoušky filharmonie a odpoledne s panem dirigentem individuálně pracovat. Pro nás všechny to byl velmi plodný a smysluplný čas strávený s taktovkou, za který jsme všichni velmi vděční. Velký dík také patří našim skvělým korepetitorům Heleně Fialové a Kostiantynu Tyshkovi.

Tomáš Netopil patří mezi nejvýraznější české dirigentské osobnosti střední generace, spolupracuje se světovými orchestry a operními domy. Dovolte mi jejich výčet: Deutsche Oper Berlin, Wiener Staatsoper, Sächsische Staatsoper Dresden, Bayerische Staatsoper München, Operá national de Paris, De Vlaamse Opéra, De Nederlandse Opera, Palau de Les Arts Reina Sofia Valencia, Teatro La

Tomáš Netopil (vlevo) a Jiří Habart

Fenice Venezia, Teatro San Carlo Napoli, Teatro Carlo Felice Genova, Teatro Regio Torino, Salzburger Festspiele, Zürich Opera House. Berliner Philharmoniker, Gewandhaus Orchester Leipzig, Dresdner Staatskapelle, Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, MDR Sinfonieorchester Leipzig, Frankfurter Museumsorchester, Staatsorchester Stuttgart, Wiener Symphoniker, Česká filharmonie, London Philharmonic Orchestra, Philharmonia Orchestra London, BBC Philharmonic Orchestra, Tonhalle Orchester Zürich, Orchestre de la Suisse Romande, Orchestre de Paris, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Orchestre National du Capitoul Toulouse, Orchestre National de Montpellier, Orchestre National de Lille, Orchestra Filarmonica della Scala Milano, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia Roma, Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino, Filarmonica Arturo Toscanini Parma, Sydney Symphony Orchestra, Royal Stockholm Philharmonic, Oslo Philharmonie, Israel Philharmonic Orchestra, NHK Symphony Orchestra, Dallas Symphony Orchestra atd.

Workshopy na KJI

Vilém Spilka

V měsíci dubnu proběhly na Katedře jazzové interpretace dva intenzivní workshopy s mimořádně renomovanými lektory. Dne 7. dubna se o své umění a vědomosti podělil izraelský klavírista Yaron Herman, jeden z nejvýraznějších tvůrců generace současných třicátníků. V jeho hudbě dominují prvky jazzové, ale přimíchává do nich mnoho dalších

hudebních vlivů, především zcela současných. Kritik John Fordham popsal jeho hudbu jako „rychle se měnící slideshow současných stylů“. S tímto popisem lze jen těžko nesouhlasit.

Yaron Herman se narodil 12. července 1981 v Tel Avivu. V dětství měl nakročeno na slibnou kariéru basketbalového hráče izraelského reprezentačního družstva

juniorů, ale vážné zranění kolena jeho sportovní ambice ukončilo. Na klavír se rozhodl začít v poměrně pozdním věku šestnácti let, ale za pouhých pár let už byl schopen absolvovat svá první vystoupení v nejprestižnějších koncertních sálech v Izraeli. Tak výrazný byl jeho talent.

Yaron záhy odešel do Bostonu, kde měl v plánu zapsat se na Berklee College

Izraelský klavírista Yaron Herman

of Music. Zjistil, že škola nenaplnuje jeho touhu po poznání a objevování reality hudby, a rozhodl se k návratu do Tel Avivu. Na zpáteční cestě se zastavil v Paříži, zahrál si s několika hudebníky na jam session a hned druhý den dostal nahrávací smlouvu. Od té doby si v Paříži buduje neotřesitelnou aureolu kreativního pianisty na hraně geniality. Důkazem je jeho debutové sólové album *Variations*, jež chvílemi připomíná tvůrčí etudky neposedného dítěte s charakterem nepodobným Mozartovi.

Hermanova vlastní teorie v oblasti hudební improvizace s názvem „Real Time Composition“ mu vynesla pedagogické angažmá ve formě série přednášek na pařížské Sorbonně. Její principy využil i při natáčení prvního triového alba *A Time For Everything*, jež s úspěchem prezentoval v rámci festivalu JAZZFESTBRNO v roce 2009 a které mu vyneslo řadu ocenění včetně jazzmana roku v několika anketách.

V září 2008 získal Yaron cenu nejlepší nový instrumentalista roku na festivalu Victoires du Jazz. Trio se vrátilo do nahrávacího studia se smyčcovým kvartetem *Quatuor Ebene*, aby nahráli album *Muse*, jež bylo vydáno v březnu 2009. Posun k progresivnímu labelu ACT v právě probíhající dekádě lemovala ceněná alba *Follow the White Rabbit* a *Alter Ego* s výtečným saxofonistou Emile Parisienem, jež zachytila Yaronovu tvůrčí fázi mísení izraelských vlivů s jazzem i pop music.

Jeho rostoucí popularita mezi posluchači potvrzuje jeho výjimečný status i schopnost reflektovat moderní hudební inspirace. Yaron má totiž (podobně jako třeba Keith Jarrett) schopnost oslovit širší posluchačskou obec a vůbec nemusí podlézat lacinými triky. Jeho hra je přesvědčivá, kompoziční schopnosti perspektivní a výběr repertoáru pestrý a vkusný. Jeho workshop byl zaměřen na efektivitu cvičení, principy improvizace a tektoniku jazzových sól.

Dne 12. dubna odprezentovali svůj pohled na interpretaci jazzu hned tři hudebníci – bubeník Jochen Rueckert, basista Orlando LeFleming a kytarista Mike Moreno. Tématem jejich workshopu byla jazzová kompozice, experimenty s formou a podpora kreativity v jazzové improvizaci.

Newyorský exulant, v Německu narozený bubeník Jochen Rueckert, přivezl svoje aktuální spoluhráče z kapely a zmíněná témata demonstrovali a rozebírali povětšinou na Jochenových skladbách (jež – jak sám říká – obsahují větší množství optimisticky swingujících sekcí s bohatými harmoniemi, než by se dalo očekávat od bubeníka); některé úplně nové, některé z nejnovější nahrávky kapely *We Make The Rules*.

Při poslechu bubeníkových kompozic je jasné, že do hry vstupují Rueckertovy zkušenosti s fungováním v nejrůznějších kapelách jiných lídrů: „Jako sideman jsem frustrovaný, když musím číst příliš složité formy, nebo když jsou naopak sólové sekce příliš zjednodušené nebo odseparované. Záměrně jsem napsal většinu hudby tak, že sóla se hrají na celé formy kompozic a vytvářejí tak mnohem koherentnější dojem. Také jsem se snažil se nebát solidního množství swingujících skladeb, které mi na mnoha současných jazzových albech chybí.“ Jochenovi již dávno učaroval zvuk jazzu 60. let, ale vedle Waynea Shortera nebo Herbieho Hancocka, kteří patří mezi Jochenovy nejoblíbenější muzikanty a skladatele, souvisí jeho další zásadní hudební vlivy s Rueckertovým formativním obdobím v 90. letech: Kurt Rosenwinkel, Mark Turner a Reid Anderson. Tu a tam se objevují i náznaky klasické hudby dvacátého století či dokonce citát z písně Deftones věnované Saulu Goodmanovi.

Pro svá koncertní turné si Jochen Rueckert volí své spoluhráče velmi pečlivě. Mike Moreno patří k nejlepším newyorským kytaristům a Orlando LeF-

leming má obdobný status mezi basisty. Jako prvotřídní sidemeni hrávají oba s celou řadou umělců, mezi něž patří Esperanza Spalding, Lizz Wright, Me'Shell N'Degeocello, Jason Moran, Terence Blanchard, Robert Glasper, Ambrose Akinmusire, Gretchen Parlato, Jane Monheit, bratři Marsalisové, Billy Cobham, David Sanchez, Kurt Rosenwinkel a další.

Jochen Rueckert žije v New Yorku už dvě desetiletí a je uznáván mimo jiné za hudební přínos v posledních 12 letech fungování tria klavíristy Marca Coplanda, v Kurt Rosenwinkel Quartet v první dekádě nového tisíciletí, všechny *Root 70 Nilse Wograma* (jeho elektronickou hudbu naprogramoval pod pseudonymem „Wolff Parkinson White“) i za série e-knih s příznačným sarkasmem nazvaných *Read the Rueckert* – poznatky z cest a fotografie hotelových pokojů.

Workshopy katedra uspořádala ve spolupráci s mezinárodním festivalem JAZZFESTBRNO, na němž všichni lektoři také vystoupili.

Izraelský klavírista Yaron Herman je jedním z nejvýraznějších tvůrců generace současných třicátníků.

Masterclass pikola – Peter Verhoyen

František Kantor

Na přelomu března a dubna měla celá brněnská flétnová obec výjimečnou příležitost navštívit třídní masterclass vynikajícího belgického pikolisty, flétnisty a pedagoga Petera Verhoyena. Tento charismatický umělec nebyl pro zájemce neznámý, naši školu navštívil před osmi lety, v prosinci 2008. Jeho přednášky a zejména úžasné koncertní vystoupení tehdy vyvolaly u brněnských studentů velký ohlas. Určitě i proto se jeho letošní návštěva opět setkala s mimořádným zájmem flétnistů, kteří se ve velmi hojném počtu, aktivně i pasivně, podíleli na této přínosné a inspirativní akci.

Peter Verhoyen je sólopikolistou Royal Flanders Philharmonic Orchestra. Studoval hru na flétnu u Yvese Gazella, Paula Vanwolleghe, Ida Ribera a Erica Dequeker na Konzervatoři v Bruselu, Paříži, Ghentu a Antverpách. Vedle orchestrální praxe pedagogicky působí na Royal Flemish Conservatory v Antverpách a ve svém soukromém flétnovém studiu v Brugách. Věnuje se též komorní hudbě se souborem Arco Baleno (flétna + smyčcové kvarteto), s nímž vydal devět CD a uskutečnil mnoho koncertních vystoupení po celé Evropě.

Tentokrát přijel i se svou rodinou – manželkou Annemí a dcerou, harfistkou Ann-Sofí. Během svého pobytu byl velmi příjemně překvapen vysokou interpretační úrovní mladých brněnských hudebníků. Dokázal u jednotlivců okamžitě roz-

poznat správnou „diagnózu“ jejich hry a nabídl mnohá zajímavá řešení pro interpretaci zvolených skladeb. Jeho příjemné a přátelské vystupování spolu s velmi muzikálním hudebním projevem na flétnu a pikolu během přednášek způsobily, že do poslední chvíle závěru třetího dne byla naše flétnová třída naplněna nadšenými posluchači.

Vedle pedagogického vystoupení uspořádal belgický host i večerní recitál složený ze skladeb pro pikolu s doprovodem Radima Pančochy na klavír. (Pikola je již několik let studijním programem ve druhém ročníku bakalářského studia ve flétnové třídě na JAMU, její zvládnutí je naprosto nutné pro uchazeče o práci v orchestru). Pro návštěvníky koncertu byla virtuozita Petera Verhoyena – dle dostupných informací jednoznačně nejlepšího pikolisty v Belgii – ohromným zážitkem, nadšené ovace nebraly konce. V jedné skladbě večera vystoupila i Verhoyenova dcera Ann-Sofie na harfu. Bylo šťastnou náhodou, že naše vynikající školní harfa byla v té době na půdě hudební fakulty – studentka Michaela Durajová ji týden předtím využila na svém bakalářském koncertě. Hostující umělci byli nástrojem naprosto unešení, Ann-Sofie na tak kvalitní a nádherný nástroj dosud nehrála. Pro mne osobně znamenala tato hudební akce prohloubení léta trvajících přátelství s panem Verhoyenem a otevřela mi nové obzory pikolové interpretace.

Foto ze třídní masterclass vynikajícího belgického pikolisty, flétnisty a pedagoga Petera Verhoyena (čtvrtý zprava).

Mistrovské kurzy významného holandského kontrabasisty Petera Leerdama

Miloslav Jelínek

Ve dnech 20.–21. dubna se na HF JAMU uskutečnily mistrovské kurzy významného holandského kontrabasisty Petera Leerdama. Prof. Peter Leerdam působí jako pedagog na Vysoké hudební škole v Amsterdamu a v Rotterdamu a je rovněž členem kontrabasové skupiny Rotterdamské filharmonie, která v minulém roce mimo jiné vystoupila v Brně na festivalu Moravský podzim. Rád bych na tomto místě zmínil, že v tomto orchestru působí také naše bývalá absolventka a doktorandka ze třídy prof. Ladislava Kyseláka violistka Veronika Lenártová.

Kurzy prof. Leerdama se uskutečnily v rámci programu Erasmus. Devět lekcí, každou v délce 60 minut, využili všichni posluchači kontrabasové třídy. Naši studenti, kteří se v současnosti připravují na několik mezinárodních interpretačních soutěží, hodnotili mistrovské lekce jako velmi přínosné nejen po odborné stránce, ale rovněž po stránce osobního přístupu a chování pedagoga k žákům. Prof. Leerdam byl velmi spokojen s vysokou úrovní našich kontrabasistů, ale také – což si možná my domácí ani neuvědomujeme – ocenil příjemnou a vstřícnou atmosféru nejen na naší škole, ale i v celém městě. Což teprve, až budeme mít koncertní sál...

Mobility pedagogů považuji za velmi přínosný program. Vzájemné předávání zkušeností, různé způsoby výuky i osobní kontakt s dalšími kolegy je pro rozvoj hudebních oborů ne-

zbytný a vždy přinese něco nového nejen studentům, ale také nám pedagogům. Doufám, že možnosti této spolupráce bude nadále možno využívat.

Záběr z mistrovských kurzů zachytíl u nástroje významného holandského kontrabasistu Petera Leerdama.

Masterclass Deividase Staponkuse

Zdeněk Šmukář

Ve dnech 7. a 8. dubna proběhl na Katedře zpěvu HF JAMU masterclass doc. Deividase Staponkuse z Lithuanian Academy of Music and Theatre Vilnius. Ve dvou dnech „odučil“ 15 cca 40-ti minutových lekcí, to znamená, že se tohoto masterclass zúčastnila aktivně téměř polovina studentů KZP a mnoho dalších pasivně. Celý masterclass probíhal ve velmi srdečné a tvůrčí atmosféře, což ocenili především studenti a také pedagogové, kteří se této akce zúčastnili. Pan kolega Staponkus pracoval velmi detailně, řekl bych, že „nepustil“ jeden špatný vokál či konsonant v příslušném jazyku přednášené skladby, měl velmi podnětné připomínky k interpretaci, precizní intonace byla pro

něho samozřejmostí. Večer jsem pozval pana doc. Staponkuse na večeři, při které jsme také diskutovali otázky ohledně chodu obou Akademií, studijní plány pěveckých oddělení atd. Musím říct, že nám pan Staponkus docela „záviděl“ Divadlo na Orlí a provoz Komorní opery, pro mě bylo zase velmi překvapivé zjištění, že na jejich Akademii studuje cca 100 studentů zpěvu a vyučuje asi 30 pedagogů. Na moji otázku ohledně uplatnění studentů mi pan Staponkus odpověděl, že většina z nich zpívá v zahraničí. I tento večer proběhl ve velmi příjemné atmosféře, a tak věřím, že se pan doc. Staponkus v brzké době opět objeví na KZP HF JAMU.

Koncertní přednáška italských pedagogů

Jurij Likin

Ve spolupráci s Italským kulturním institutem se 20. dubna konala koncertní přednáška italského klavírního dua – klavíristky *Flammetty Facchiniové* a houslisty *Ludovica Trammy* – na téma „*Italská komorní hudba pro housle a klavír: skladatelé piemontské školy od konce 19. století po současnost*“. Skladby skladatelů piemontské školy (Sinigallia, Scalero, Savina a Minetti), které byly pro brněnského posluchače dosud neznámé, doprovázel výklad umělců v anglickém jazyce. Návštěvníky koncertu duo okouzlo hlavně svým přístupem ke společnému muzicírování, kdy oba hráči pracovali na souznění svých nástrojů nejen v rovině souhry, intonace, rytmu a barvy tónu, ale hlavně vytvářeli ohromující dojem souhry svých představ a emocí. Pro mne osobně byl velkým překvapením způsob hry houslisty, který s velkou pokorou „vypůjčoval“ své čtyři struny klavíru, pečoval o vyrovnanost barvy tónu a nikdy se nesnažil zapůsobit na posluchače sólisticky. Nemohu zde zprostřed-

kovat zpětnou reakci našich houslistů z jednoduchého důvodu – zájem o umění komorní hry projevila pouze malá hrstka studentů-klavíristů. Větší zájem byl o hodiny komorní hry, na které se přihlásilo několik menších souborů a jeden klavírní sextet pod vedením klavíristy Patrika Červáka. *Flammetta Facchiniová* je renomovanou pedagožkou komorní hudby, která studovala hru na klavír, clavicembalo a komorní hudbu na konzervatořích v Pesaru, L'Aquile a Římě. Doktorské studium absolvovala na univerzitě v Aveiru (Portugalsko). *Facchiniová* a *Tramma* jsou profesory komorní hry na Konzervatoři G. P. da Palestriny v Cagliari (Sardinie, Itálie). Komorní hra se na konzervatoři v Cagliari vyučuje jako hlavní obor, což může být pro vedení naší fakulty určitou inspirací. Věřím, že touto návštěvou dvou italských pedagogů bude zahájena dlouhodobá spolupráce s italskou školou a že za dalších pár let na Hudební fakultě uvítáme první „erasmáky“ z Itálie.

Vzpomínky na Vítězslavu Kaprálovou

Alena Štěpánková-Veselá, emeritní rektorka JAMU

V roce 1935 trávila naše rodina letní prázdniny na Českomoravské vysočině. Jednoho dne jsme s rodiči a bratrem vyjeli na výlet k rybníku Sykovec u Nového Města na Moravě. Jeho krásou jsme byli zcela unešeni. Obdivovali jsme písčité pláže a hluboké lesy, kterými byl obklopen. V nedaleké obci Tři Studně měl hudební skladatel Václav Kaprál rodinnou vilku. Náš otec se s profesorem Kaprálem znal a domluvil s ním, že nám na příští léto pronajmou ubytování v jejich domě. Takže v červenci a srpnu 1936 jsme bydleli u Kaprálů společně s paní Vítězslavou Kaprálovou a její dcerou stejného jména, říkali jsme jí Vitka.

V té době bylo v okolí jen několik chat, všichni jsme se znali. Společenským střediskem mládeže byla hlavní pláž Sykovce, kde jsme hráli volejbal, byl tam ruský kuželník, stánek s občer-

stvením a především průzračně čistá voda na koupání. Vitka se tam se všemi přátelila, byla veselá a o své skladatelské činnosti se ani nezmiňovala. Až jednou, když jsme šly spolu do Fryšavy, se mi pochlubila, že se účastnila anonymní skladatelské soutěže stejně jako její tehdejší učitel Vítězslav Novák, a ona tu soutěž vyhrála. Ta skladba se jmenuje *Groteskní passacaglia*. Ve Třech Studních měli chatu Duchoslavovi, pan učitel Oldřich Duchoslav hrál snad na všechny nástroje, jeho žena Zdeňka byla Vitčinou přítelkyní a jejich tehdy sedmiletý syn Zdeněk, pozdější profesor Konzervatoře v Ostravě, byl žákem klavírní školy Václava Kaprála.

U Duchoslavů v té době pobýval skladatel Theodor Schaefer, který měl být údajně snoubencem Vitky Kaprálové. Vitka měla ovšem řadu ctitelů, v době

Vitka Kaprálová

našeho pobytu chodila s mládcem jménem Mirek Příkryl. Příkrylovi měli jednu z prvních chat nad Třemi Studněmi. O tomto vztahu jsem nenašla žádnou zmínku v literatuře o V. Kaprálové. U Kaprálů pobývala také Vitčina sestřenice Věra Uhlířová. Slavná byla také „benátská noc“, která se na rybníce pořádala.

Ve Třech Studních byla Vysokoškolská ozdravovna, kde se konala různá sportovní utkání. Jednoho dne mi Vitka oznámila, že tam bude večer taneční zábava, abych se jí také účastnila. Dost jsem váhala, bylo mi teprve třináct let a žádné taneční kurzy jsem dosud neabsolvovala. Vitka byla ale rezolutní a prohlásila, že si mě odpoledne vezme do parády. A tak jsem večer přeče

jenom tancovala. Důvěrnou přítelkyní Vitčinou byla Olga Růžičková, zachovala se též jejich korespondence a společné fotografie, které mi poskytl její syn ing. Milan Veselý.

Krajina okolo rybníků Sykovec a Medlova nás zcela okouzila a rodiče se rozhodli postavit tam vlastní chatu. V příštím roce jsme už bydleli ve svém. U nás se scházelo mnoho přátel, měli jsme tam i klavír a hodně se muzicírovalo. Velkou společenskou atrakcí byly šarády, při kterých se projevily herecké schopnosti jednotlivých účastníků. Těch se také několikrát s velkým úspěchem účastnila Vitka Kaprálová. Jednou nás navštívila se svou přítelkyní zpěvačkou Jarmilou Vavrdovou, pozdější profesorkou JAMU, a my jsme byli svědky patrně

světové premiéry písně „Navždy“. (Ve své knize „Z rejstříků paměti“ uvádím píseň „Sbohem a šáteček“, podle data vzniku to musela být tato píseň).

Ke Kaprálům přijel v té době skladatel Vítězslav Novák, který nás také na naší chatě navštívil. Do pamětní knihy se nám zapsal:

Rád vzpomíná na Sykovec
Novák, špatných rýmů lovec

Zažila jsem také návštěvu Bohuslava Martinů u Kaprálů. Tyto vzpomínky jsou z doby, kdy jsem ještě netušila, že se jednou budu hudbě profesionálně věnovat. Teprve dnes mohu docenit, jakou jsem měla příležitost osobně poznat a stýkat se s tak vynikající umělkyní. Přitom se Vítězslava Kaprálová ke mně chovala jako ke své mladší přítelkyni.

Mirek Příkryl s Vitkou Kaprálovou

Molo rybníka Sykovec – třetí zleva je Olga Růžičková, vedle ní je ve tmavých plavkách Vitka Kaprálová, která dále drží kolem ramen Alenu Veselou.

Salon původní tvorby 2016

Iva Křenová

Letošní 23. ročník Salonu původní tvorby proběhl ve dnech 11. a 12. března. Hlavní téma festivalu, které pro Salon vždy volí studenti druhého ročníku režie a dramaturgie, znělo: N E M O C T E X T U. Já jakožto členka organizačního týmu jsem byla během celého festivalu překvapena, kde všude se podařilo téma vidět, aniž bychom o to zuby

nehty usilovali. Když jsme před burzou textů, která proběhla 22. února, vyzývali studenti, aby přicházeli s různými způsoby uvádění svých textů, netušili jsme, že se nám multižánrovost festivalu podaří dodržet. Během dvou dnů bylo uvedeno celkem devatenáct textů (bylo by jich bývalo krásných zaokrouhlených dvacet, kdyby jeden performer nezapo-

mněl přijít) a divákům byly představeny různým způsobem: jako autorská čtení, inscenovaná čtení, drobné inscenace, performance. Zazněla dokonce i minutová rozhlasová hra.

NEMOCniční výzdoba byla našim prvním úkolem. Divadelní fakulta se měla na dva dny proměnit v nemocnici. Takže: injekce ve výtahu, obvazy po schodech,

krabičky od léků, zkumavky. Nic nemělo chybět. Téma mělo ovšem další rozměr: ne moc textů. Jak to provést? Jak to vymyslet, aby se projevil i tento podtext? O to jsme se ve výsledku vůbec nemuseli snažit, protože to byla přirozená potřeba tvůrců: inscenované texty byly zpravidla kratšího rázu. Celé dva dny jsme žasli nad zvláštní náhodou (osudem?), která se udála: první rozměr tématu byl naší starostí a druhý rozměr si vzali na starost tvůrci. Bez jakékoli domluvy se nám podařilo naplnit „dvourozměrnost“ tématu.

Ano, zavedli jsme určité změny a téma nebylo nahodilé. Chtěli jsme, aby účastníci festivalu mohli během festivalu nenuceně konverzovat/relaxovat/

mlsat, takže jsme zavedli „chill-out místnost“ (tzv. odpočívárna), v níž probíhaly diskuse. Diskuse byly další novinkou, které jsme pro letošní Salon zavedli, a proběhly celkem tři. Naším hlavním záměrem bylo, aby se studenti prostřednictvím debat dozvěděli zpětnou vazbu od svých vrstevníků i pedagogů, což se podařilo naplnit. A završením všech těch inovačních prvků byla místnost, ve které byly vystaveny i neuvedené texty, takže nikdo ze studentů nemusel být zklamán, že si jeho text nepřišel na své.

Festival tradičně začal úvodním ceremoniálem ve vestibulu Divadelní fakulty. Diváci byli v rolích pacientů čekajících na vyšetření u lékaře. V této roli zůstali

prakticky celou dobu festivalu, jenž byl koncipován jako intenzivní dvoudenní ozdravný pobyt v lázních. Každé představení zahájila zmatená sestřička se zmateným pacientem, aby se diváci-pacienti dozvěděli, na jaký kus přišli. Sestřička s pacientem tvořila nerozlučnou dvojici provázející festivalem, aby diváci-pacienti věděli, kde jejich terapie pokračuje. Dvojice navíc během potlesku po inscenaci měla za úkol vyhledat autora a donutit jej, aby si hrdě vzal cedulku s nápísem AUTOR a šel se uklonit spolu s tvůrci.

Ne moc textů. Nemoc textů. Moc textu. Všeho se nám během Salonu 2016 dostalo. A Vám?

Csapely: Maďarští milovníci opery by rozhodně uvítali více českých děl!

Tomáš Cafourek

Říká přední maďarská kulturní redaktorka Adrienn Csapely, která v dubnu navštívila studenty Hudebního manažerství a produkce na Hudební fakultě JAMU v Brně s přednáškou popisující současnou i minulou situaci na hudebním trhu v Maďarsku. Abychom i ostatním čtenářům, nestudentům hudebního manažerství či produkce, mohli alespoň částečně interpretovat obsah přednášky, rozhodli jsme se vždy usměvavě Adrienn položit pár otázek, a je zcela zřejmé, že má Maďarsko co nabídnout. Adrienn Csapely pracuje jako kulturní redaktorka v předních maďarských novinách NOL (obdoba Lidových novin nebo Mladé fronty DNES v České republice), je hudební recenzentkou a častým hostem nejrůznějších televizních i rozhlasových relací, kde komentuje aktuální i minulé dění v hudební oblasti. Sama o sobě říká, že je velkou obdivovatelkou osobnosti i díla Leoše Janáčka.

Jak byste popsala současnou situaci v Maďarsku v oblasti vážné hudby a naproti tomu i v oblasti hudby populární?

Začnu finančními podmínkami, které asi nejsou nikde příliš ideální, přesto má Maďarsko, obzvláště Budapešť, barvitý hudební život. Lisztova akademie je přední evropskou vzdělávací institucí, co se hudby týče. Opouští ji brilantní hudebníci, které často potkáváme ve světových symfonických orchestrech, jako jsou Vídeňští nebo Berlínští filharmonikové. Naše vlastní, mezinárodně uznávané orchestry jsou Budapešťský festivalový orchestr (šéfdirigent Fischer Iván) a Maďarská národní filharmonie (šéfdirigent Zoltán Kocsis). Kromě nádherné maďarské Státní opery máme navíc operní divadlo Erkel

Přední maďarská kulturní redaktorka Adrienn Csapely při přednášce na HF JAMU

a úžasný Palác umění, ve kterém najdeme Národní koncertní síň Bély Bartóka, divadlo, muzeum a další prostory pro komorní hudbu. Lisztova akademie disponuje vlastní krásnou koncertní síní, jejíž produkci mohou studenti navštěvovat zcela zdarma. Z populární hudby je to především Sziget Festival, který si dovolím zařadit mezi evropskou festivalovou špičku. Pro můj postoj mluví fakt, že na Sziget přijíždí pravidelně tisíce návštěvníků z celé Evropy. Z vážné hudby je to tradiční festival Budapeštské jaro a skvělé Dny Richarda Wagnera v Paláci umění. Jsou to čtyři po sobě jdoucí dny se skvělými produkcemi i pěvci, hotové nebe pro fanoušky Richarda Wagnera (*směje se*).

Lze na repertoáru maďarských operních domů či koncertních síní najít také české skladatele?

Myslím, že nejhranějším českým autorem je u nás Antonín Dvořák, jehož Devátou symfonií najdeme často na programu řady koncertních síní. Státní opera právě uvádí Janáčkovu Jenůfku. V roce 2008 jsem také viděla Smetanovu Prodanou nevěstu v Paláci umění. Dvořákovy Slovanské tance a Smetanova Má vlast jsou u nás velmi populární. Známa je také Rusalka. V roce 2014 ji mohli diváci vidět díky přenosům z Metropolitní opery se skvělou Renée Fleming v hlavní roli. Ta navíc nejznámější árii z Rusalky předvedla na vlastním koncertě ve Státní opeře, který se konal před pár lety.

Jaké vidíte vy osobně příležitosti v možnostech kulturní, respektive hudební spolupráce mezi subjekty v Maďarsku a v České republice?

Maďarští milovníci opery by rozhodně uvítali více českých děl ve Státní opeře, obzvlášť méně známé kusy, Šárku například. Možná by mohla pomoci užší spolupráce třeba mezi Janáčkovým divadlem a Státní operou/Palácem umění/akademií. Hrát něco méně známého je vždy tak trochu risk a velké instituce riskovat nechtějí, škoda. V Maďarsku máme několik skvělých

pěvců, kteří jsou velmi dobří v interpretaci zvláště Janáčkových děl. Třeba by mohl Janáčkův festival některé pozvat na svůj příští ročník. Jak jsem se zmínila na své přednášce, dokážeme nabídnout brilantní rockové kapely jako Ivan & The Parazol nebo Middlemist Red a jsem si jistá, že vy na tom budete stejně. Jako redaktorku by mě potěšilo, kdybych o nich mohla vědět více. Stačí poslat CD nebo presskit. Networking, networking, networking – o ničem jiném to není.

Jak na Vás působí Brno? Už jste u nás někdy byla? Pokud ano, u jaké příležitosti?

Brno mám opravdu moc ráda! Je to nádherné a přátelské město s úžasnou kulturní historií a vynikající kuchyní. U příležitosti své přednášky na Hudební fakultě jsem tu byla již potřetí a konečně se mi podařilo navštívit Vilu Tugendhat, což byl hlavní bod na mém tzv. bačkorovém seznamu (*směje se*) již celé věky. V Brně jsem byla v roce 2010 a v roce 2014 na Janáčkově festivalu. Opravdu jsem si užila program a je úžasné, že má Janáček vlastní festival ve svém vlastním městě. My, Maďaři, bychom měli mít více takových festivalů. Měla jsem možnost vidět několik evropských festivalů, ale Janáček Brno patří mezi mé přední a rozhodně to není jen tím, že miluji jeho hudbu.

Máte ráda i jinou českou hudbu kromě Janáčka?

(*Bouřlivý smích*) Když jsem byla teenager, poslouchala jsem český oldschoool hip hop, třeba Penery strýčka Homeboye. Stále si vybavím některé z textů... Jako dítě jsem často poslouchala Dvořáka a hrála Humoresku na flétnu, neustále. Poté jsem byla doslova šokována géniem Leoše Janáčka. Neuvěřitelný muž! Tak moderní ve své době! V mlhách je můj nejoblíbenější kus. Právě jsem recenzovala nové album Water od Heleny Grimaud, a moc mě potěšilo, že na něj zařadila i V mlhách. Víte o tom, že socha Bedřicha Smetany zdobí Maďarskou státní operu?

Co čeká ateliér muzikálového herectví?

Miroslav Ondra, Petr Štěpán

Muzikál na JAMU nezahálí. I když v akademickém roce 2015/2016 není na řadě žádný absolventský ročník, přesto má Divadlo na Orlí za sebou již dvě muzikálové produkce. A v nové sezoně ho čekají další kusy v podání studentů Ateliéru muzikálového herectví Petra Štěpána. Studenti třetího ročníku museli vtrhnout do Hudebně-dramatické laboratoře již o nějaké měsíce dřív, aby předplatitelé a ustalující se klientela nepřišli o svá muzikálová představení.

Jako první „velký projekt“ našeho ročníku přišla Hodinka na Štědrý den.

Scénický koncert z písni Jiřího Bulise. Pedagožka a hudebnice Dada Klementová vybrala, přearanžovala a nastudovala se studenty na 25 písni tohoto velkého a neprávem opomíjeného brněnského skladatele a šansoniéra. Premiéra proběhla 6. prosince 2015 a v předvánočním čase ji určitě uvedeme i v další sezoně.

Jako další – tentokrát už plnokrevná inscenace – přišla na řadu Figarka. Velmi volná parafráze Beaumarchaisovy Figarovy svatby z pera a v režii hlavních pedagogů ročníku Petra Štěpána a Mi-

roslava Ondry. Autorem původní hudby byl herec, skladatel a absolvent muzikálového herectví JAMU Lukáš Janota. Studenti měli možnost setkat se s žánrem situační (a zčásti také konverzační) komedie a také s téměř až archetypálními postavami světové dramatiky. Od premiéry 24. dubna 2016 proběhnou ještě další reprízy a diváci Figarku zcela určitě uvidí i po celou příští sezonu.

Následující titul pochází ze světa velkého amerického muzikálu. Režisérka a umělecká šéfkyně Městského divadla Zlín Hana Mikolášková již v těchto dnech

připravuje s mladými muzikálisty českou premiéru muzikálu Stephena Sondheima a George Furtha *Merrily We Roll Along*. V českém překladu, který speciálně pro nás vytvořila Alžběta Šáchová, budeme tento ne příliš známý skvost hudebního divadla uvádět pod názvem *Zlatá brána otevřená*. Premiéra se uskuteční v neděli 4. září 2016. Hudební nastudování má kromě Dady Klementové na starosti klavírista Martin Konvička, který bude také řídit živou kapelu na jevišti.

Pro rozptýlení podzimní melancholie připraví ročník Petra Štěpána další scénický koncert. Tentokrát se bude jednat o slavné filmové písně a melodie a jelikož jsou studenti opravdu velmi dobře hlasově vybaveni, máte se na co těšit.

V polovině února 2017 pak spatří světlo světa další klasická muzikálová produkce, jejíž titul vám zatím neprozradíme. Jisté ovšem je, že režie tohoto kusu se ujme americký režisér, herec, scénárista a pedagog Gene Terruso a my doufáme, že vdechne jevišti Divadla na Orlí broadwayský vítr.

Jako poslední inscenace absolventského ročníku čeká mladé muzikálisty činoherní inscenace v režii studenta režie

Záběr z inscenace Figarka – volná parafráze Beaumarchaisovy Figarovy svatby z pera a v režii hlavních pedagogů ročníku Petra Štěpána a Miroslav Ondry.

Juraje Marušice, který již před lety spolupracoval s tímto ročníkem při svém režijním cvičení se hrou Marka Ravenhilla *Bazén (bez vody)*.

Nabídka je zajisté pestrá a přeje studentům i jejich divákům mnoho pěkných chvil společně strávených v divadle.

Sezona 2016–2017 v Martě

Václav Cejpek

Divadlo je takový nekonečný řetěz – zatímco v současné chvíli končí jedna sezona a jednotlivé absolventské inscenace zažily už svoje derniéry, připravuje se sezona nová.

Na jejím počátku stojí *commedia dell'arte*, přesněji řečeno současná variace na excelentní a diváky oblíbený komediální žánr, který má kořeny v renesanci. Inscenaci připraví se 4. ročníkem činoherního herectví prof. Niky Brettschneiderové pedagog tohoto ateliéru Mgr. Igor Dostálek. Druhá premiéra v pořadí bude dílem hostujícího rakouského režiséra Christoha Prücknera, který uvede v české premiéře hru *Děloha*, jejíž autorkou je současná polská dramatička Maria Wojtytszko. Hra o mateřství a dozrávání k němu získala Cenu Teatru starego v Krakově a ocenění polského divadelního měsíčníku Dialog. Španělská performerka a režisérka Angélica Liddell, známá svými provokativními postoji k sou-

časné západní společnosti, napsala hru se sugestivním názvem *Mrtvý pes v čistírně*; ta se stane v režii Juraje Marušice a dramaturgii Matěje Nytry třetí absolventskou premiérou. Současnou podobu klasického dramatického textu Nikolaje Gogola *Hráči* připravuje pro Martu Hana Marvanová (režie) s Dagmar Haladovou (dramaturgie). V centru Gogolovy komedie stojí falešní karetní hráči menšího i velkého kalibru. Prvního českého uvedení se pak v Martě dostane hře litevské dramatičky Teklė Kavtaradzė *Několik rozhovorů o (Kristu)*; inscenaci připravují studentka režie Sára Čermáková a student dramaturgie Patrik Boušek.

V jednotlivých rolích pěti připravovaných inscenací se představí studenti herectví Barbora Goldmannová, Markéta Hausnerová, Taťána Janevová, Dagmar Kopečková, Michaela Rykrová, Petr Hanák, Ondřej Kraus, Jan Mansfeld, Marek Šenkýřík, Dominik Teleky, Jaroslav Tomáš a Tomáš Žilinský.

Co je důležité...

Soudobé opery v Divadle na Orlí

Kristýna Kopřivová

„Bolševici zrušili tedy Vánoce. Věc úplně správná, neboť na Vánoce se zpívá: ‚Radujme se, veselme se, a dnes málokdo z nás se může z bolševiků radovat a veselit‘, píše Jaroslav Hašek ve svém fejetonu ze Štědrého dne roku 1917. Na jeho námět vznikla krátká opera brněnského skladatele Petra Haly (*1965) *Mistrová aneb Když bolševici zrušili Vánoce*, jak sám autor říká; s úctou k ženám i Jaroslavu Haškovi: „*Mistrová* je pokorným pousmáním muže z Matriarchatistánu nad vynalézavostí žen, které si dokázaly poradit i v dobách, kdy nemohly číst svým partnerům maily nebo lustrvat mobily. Zároveň je varováním, že ke změně režimu může následkem nezbednosti dojít jak v celé společnosti, tak i za dveřmi hřejivého domova, a upozorněním, že slavnou triádu ‚ženy, víno, zpěv‘ může nám život vyjevit v nejrůznějších převlecích – například, sex, pivo, mariáš.“

Mistrová bude poprvé uvedena v Divadle na Orlí 26. listopadu 2016 spolu s operní prvotinou dalšího brněnského skladatele Miroslava Háby (*1935) *Malý princ*. Tuto miniooperu premiéroval v roce 1979 brněnský operní soubor.

Libreto čerpá z oblíbené Exupéryho předlohy a vypráví lehce naivní a přitom působivý příběh Malého prince, který skladatele odjakživa fascinoval: „Přitahuje mě na něm dětská prostota, nevinnost, nezákeřnost, čistota, jakož i biblický odkaz, neboť pouze maličci dojdou Božího království. Když jsem na dílu začal pracovat, byl jsem skladatel začátečník a chtěl jsem složit pěknou operu. Cesta k vlastnímu libretu přes shánění autorských práv a překladů byla velmi nesnadná. Hudebně to není nic velkého – musel jsem vycházet z toho, co bylo v divadle. Nebylo to lehké a zda se to povedlo, to už je na posluchačích.“

V Divadle na Orlí se za dirigentský pult postaví Joel Hána, který se poslední roky věnuje současné hudbě i její interpretaci, se soudobou operou se však při nastudování *Malého prince* a *Mistrové* setkává poprvé: „Jelikož mám obrovskou zálibu ve francouzském umění a literatuře, mám velmi rád i *Malého prince*. Jeho hudební provedení se mi líbí ve své pokoře a barevném vystavění. Tematicky toto dílo kontrastuje s *Mistrovou*, která může působit jako

lehká fraška. Velkou výhodou je, že autoři obou děl žijí, a jsem vděčný za možnost konzultací s nimi.“

Ač se tato díla mohou zdát velmi odlišná, komentuje každé z nich svým způsobem společenskou situaci dané doby a odkazuje na to, co je kdy pro koho důležité. Snad právě nejznámější citát z *Malého prince* „Co je důležité...“ se stal zásadním pro koncepci režisérky Kristýny Kopřivové: „*Mistrová* bude odrážet dobu, ve které se děj odehrává, postavy zde musejí to, co je pro ně důležité, střežit a ukrývat. To, co se v *Mistrové* skrývá, se v *Malém princ* bude odkrývat s čistotou, lehkostí a poněkud dětskou naivitou, která má otevřít oči diváků a přivést je k zamyšlení, zda to, co děláme, je opravdu důležité a zda se sami neuzavíráme na naší vlastní planetě.“

Dirigent a režisérka připravují inscenaci těchto děl jako svůj absolventský projekt bakalářských studií na Hudební fakultě JAMU. Na projektu spolupracují s výtvarníky Lenkou Černou (kostým) a Jaroslavem Záděrou (scéna), studenty zpěvu, hudebního manažerství a Janáčkovým akademickým orchestrem.

Několik slov o Janáčkově a přijetí jeho díla ve Španělsku

Robert Ferrer

Stalo se to někdy v roce 2006. V pokojové samotě u mého rodného domu ve Valencii jsem si pouštěl poprvé *Glagolskou mši* Leoše Janáčka. Z kolekce sta CD tam bylo jediné dílo tohoto skladatele, který mě okamžitě fascinoval kvůli svému kompozičnímu stylu, inspiraci a nesmírné citlivosti. Moc mě potěšila tato historická interpretace z roku 1964 se značkou bavorských souborů a významných sólistů pod taktovkou českého dirigenta Rafaela Kubelíka. Potom jsem začal číst víc o Janáčkově a vlast-

ně jsem se vzdělával v české hudbě a kultuře. Dokonce jsem se naučil základy českého jazyka, i když mluvím skutečně česky od té doby, kdy jsem se přestěhoval do Brna asi před rokem a půl. Tímto způsobem jsem si uvědomoval, že můj přístup k Janáčkově znamenal víc než obvykle. A už nebyla cesta zpátky... Lásky k Janáčkově mě dovedla přímo do Brna, kde v současné době žiji a pokračuji ve své umělecké a doktorandské badatelské kariéře na katedře dirigování na JAMU i na Ústavu hudební vědy MUNI.

Co se týká recepce Janáčkových děl ve Španělsku, předváděly se jen ty nej-slavnější skladby moravského autora. Jenom šest operních titulů a několik symfonických a komorních skladeb, a to příležitostně. Najdeme první operní provedení jedné janáčkovské opery v roce 1964 v Gran Teatro del Liceo z Barcelony. Pěvecký soubor brněnské opery s dirigentem Františkem Jíllem donesl poprvé do Španělska kompletní produkci *Její pastorkyně*, ačkoliv v té události hrál místní symfonický orchestr tohoto divadla. Kromě dalších provedení *Jenůfy* následovaly premiéry pěti jiných oper v divadlech hlavního města Madridu a Barcelony: *Z mrtvého domu*, *Příhody lišky Bystroušky*, *Věc Makropulos*, *Osud*, *Káťa Kabanová* a posledně v Seville *Šárka*. Jednalo se často o zahraniční inscenace nebo koprodukce se špičkovými divadly Střední Evropy. Pokud mluvíme o symfonickém díle, někteří španělští dirigenti se přiblížili od osmdesátých let 20. století hlavně k dvěma dílům: *Sinfonietta* a *Taras Bulba*. Existují také dvě zajímavé

transkripce *Sinfonietty* a *Tarase Bulby* pro dechový soubor, jejichž kvalita je rozhodně slušná. Samozřejmě také *Glagolská mše* byla provedena v hlavních městech několikrát s velkým úspěchem, i když zde vnímáme tu jazykovou bariéru jako vždy u oper. Totéž v cyklu písní pro sóla a klavír s názvem *Zápisník zmizelého*, který byl skvěle inscenován souborem La Fura dels Baus v roce 2007 opět v Liceu v Barceloně. Na posledním místě je komorní tvorba, určitě méně známá u španělského publika. Můžeme najít však některé interpretace dvou smyčcových kvartetů, dokonce nějaké provedení skladeb pro sólový nástroj s klavírním doprovodem nebo výběr klavírního díla (především musíme citovat *Concertino* a *Sonátu pro klavír 1. X. 1905*) v recitálech vynikajících sólistů.

Doufám, že propagace díla Leoše Janáčka a jiné krásné české hudby ve Španělsku bude v budoucnosti intenzivnější. Z Brna se budu snažit o vytvoření a pěstování uměleckých a pedagogických vztahů mezi Českou republikou

Robert Ferrer před sochou Leoše Janáčka na Moravském náměstí v Brně

a Španělskem s velkou nadějí a radostí, i když se jedná o těžkou a dlouhou práci téměř na celý život.

Fórum zaměstnavatelů

Lucie Šilerová, Nora Lastovecká

V pondělí 4. dubna 2016 v aule HF JAMU zahájilo Fórum zaměstnavatelů Symposium UMĚNÍ | HUDBA | MANAGEMENT. Navázalo tak na odbornou konferenci na téma *Absolventi vysokých uměleckých škol a praxe*, kterou zorganizovala JAMU v září 2013, a znovu přivítalo potenciální zaměstnavatele absolventů Hudební fakulty.

Dopolední blok s názvem *Současná úloha uměleckých vzdělávacích institucí* se zaměřil na připravenost absolventů různých stupňů uměleckého vzdělávání na přechod do praxe v orchestrálních tělesech a také představil inovace některých studijních oborů. Odpolední blok *Příprava a praxe manažera hudebního průmyslu a provozu* se soustředil na podmínky absolventů uplatňujících se sólově a podnikatelsky v oblasti kulturních a kreativních průmyslů.

Jednotlivé příspěvky byly zařazeny do tematických sekcí, po kterých vždy proběhla krátká diskuse, a rozsáhlejší závěrečná debata s účastníky přednášky uzavřela. Fórum zaměstnavatelů zakončilo v podvečerních hodinách krátké hudební vystoupení posluchačů HF JAMU.

V úterý Symposium pokračovalo v Divadle na Orlí Odborným fórem, které zahájily dopolední prezentace začínajících projektů z oblasti kultury, Fresh startups. Těsně před obědem Symposium oficiálně zahájil rektor JAMU prof. Ing. MgA. Ivo Medek, Ph.D., děkan HF JAMU prof. MgA. Jindřich Petráš, tajemnice HF JAMU Ing. Jana Vondráčková a vedoucí katedry hudební produkce HF JAMU MgA. Ing. Lucie Šilerová, Ph.D.

Dvě velké odpolední přednášky se zaměřily na to, jak funguje zastupování umělců v praxi. Obsah zejména druhé z nich

významně ovlivnili sami studenti (a někteří pedagogové) řadou svých dotazů.

Oficiální úterní program uzavřela moderovaná diskuse s provokativním názvem Mozart nebo Katy Perry? Jejím cílem bylo odpovědět na otázku, zda je lepší zastupovat umělce s klasickým repertoárem, nebo umělce moderní. V rámci diskuse zazněly názory čtyř profesionálů z různých oblastí a institucí. Neoficiální tečkou úterního programu byla řádná večerní studentská party v hudebním klubu MusicLab v prostoru HF JAMU.

Ve středu Symposium vyvrcholilo Studentským fórem. Dopolední exkurze do vily Stiassni, SONO Centra a Industry umožnily účastníkům nahlédnout do různých typů uměleckých prostorů v Brně. Odpoledne proběhly tři workshopy na témata klíčová pro budoucí hudební manažery: autorské právo, vyjednávání a jak (technicky) postavit stage.

Akcept doktorandky JAMU Lucie Vítkové

Jan Bodnár

Počátkem června se v kině Scala uskutečnila premiéra hudebního dokumentu o soudobé vážné hudbě Akcept. Hlavní protagonistkou filmu je skladatelka a performerka Lucie Vítková, která je doktorandkou HF JAMU a studuje na newyorské Columbia University u profesora George E. Lewise. Film sleduje profesní i osobnostní vývoj Lucie Vítkové, kdy se její experimentální přístup stává čím dál víc bizarnějším. Lucie „šije“ skladby podle vzorů na šaty či plánu vodní turbíny. Veřejnost ale takový přístup přijímá obtížně. Lucie se nechce prvoplánově líbit ani podbízet publiku, brání se do své hudby promítat emoce nebo vyprávět příběhy. Jde jí především o autentický projev, a tak se často na svých koncertech setkává s tím, že interpreti nechtějí její hudbu hrát a posluchači si při ní zacpávají uši. Lucie se však nevzdává, své hudbě obětuje vše a snaží se o to, aby společnost byla otevřená novým a neprobádaným věcem. Po složení skladby Akcept získává Lucie úspěch v akademických kruzích a vyjíždí do světa. Na pódiu sbírá vavříny, ale její osobní život zůstává nenaplněný. Když jí náhle zasáhne ztráta blízkého člověka, zůstává Lucie osamocená v neznámých koutech zvuku a hluku. Je možné v takovém případě i dál skládat hudbu bez emocí? Odpovědi hledá ve svém celovečerním dokumentárním debutu režisér Jan Hubáček, my jsme po nich pátrali v rozhovoru s Lucíí.

Studovala jste kompozici na JAMU v Brně, Haagu a Kalifornii. Jak se tyto jednotlivé školy liší, dokázala byste je charakterizovat?

V Brně a Kalifornii pro mě byli nejdůležitější moji učitelé, kapacity v oboru Jaroslav Šťastný, Martin Smolka a Michael Pisaro. V Haagu to byla zase ojedinělost mezinárodního kompozičního oddělení a „Sonology departmentu“. Tato oddělení pod sebou sdružovala kolem stovky studentů, takže velmi pestrou škálu názorů na akustickou a elektronickou hudbu. Důležitá pro mě také byla zkušenost z Berlína, kde jsem rok a půl studovala u Marca Sabata.

Vzpomínáte si na okamžik, kdy Vás Jan Hubáček oslovil pro natáčení dokumentu Akcept? Jaký jste z toho měla pocit?

Ano, poprvé jsme se setkali někdy na jaře roku 2011 v kavárně Podnebí v Brně. Honzova vize přiblížit soudobou hudbu širšímu publiku mě zaujala. Během natáčení jsem měla možnost představit proces komponování skladby Akcept (pro akordeon, bicí soupravu a symfonický orchestr) a její následné uvedení na Ostravských dnech 2011. Že z dokumentu vznikne celovečerní snímek, by ani jednoho z nás tehdy nenapadlo.

Co skladba Akcept v kontextu Vaší tvorby znamenala? Jaké to bylo období?

Určitě průlom. Teď když to vidím zpětně po pěti letech, uvědomuji si, že se v ní už tehdy naplno projevil můj charakter a způsob komponování. V tu dobu jsem dokončovala bakalářský ročník v oboru kompozice na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Mým školitelem byl Jaroslav Šťastný, který mi byl velkou oporou, inspirací a poradcem. Skladba Akcept byla pro mě velká věc, první symfonická skladba, kde jsem také participovala jako sólistka na akordeon. Projevují se zde všechny moje záměry a zájmy, které mi zůstaly dodnes, jako například hra na akordeon, práce s hlasem, improvizace nebo konceptuální myšlení.

Ve filmu jsou záběry na členy orchestru při nacvičování Akceptu, kteří ne vždy mají pochopení pro žánr soudobé vážné hudby. Změnil se od Akceptu nějak přístup posluchačů a Vašich hudebních spolupracovníků k Vaší tvorbě?

V současné době se moje kompozice ubírají dvěma směry: stále skládám pro profesionální tělesa a po zkušenostech v Berlíně, kde jsem se stala součástí velké hudební komunity, píše skladby, které jsou určeny pro přátele muzikanty a skladatele a mají trochu jinou atmosféru. V tomto duchu jsem vydala album Chorals (Signals from Arkaim, 2015; <http://signalsfromarkaim.blogspot.com/2015/08/sfa048-lucie-vitkova-chorals.html>).

V profesionální rovině (kompozice pro zavedená tělesa, s jejichž hráči se neznám osobně) se mi také daří. Většinou se setkávám s pozitivními ohlasy i přístupem. Hráči jsou technicky na velmi vysoké úrovni a nemají problém zahrát cokoli.

Vznik filmu trval téměř pět let. Ve filmu je zaznamenána Vaše vizuální i osobnostní proměna. Jaké je to vidět na plátně takto kontinuálně svůj vývoj? Jaká byla Lucie Vítková tehdy, jaká je dnes?

Nerada bych se definovala tehdy a teď, ale určitě tam nějaká změna bude. Myšlenkově i vizuálně se měním neustále. Mám velmi vysoké tempo a mohu vidět posuny každý měsíc, někdy i každý den. Změnu, kterou jsem z filmu nejvíce vníma-

la, byla barva mého hlasu. Přejde mi, že se mi po ztrátě mamky změnil hlas. Jako by tam chyběly vyšší harmonické tóny a zůstal jen hlubší základ a středy.

Jaké jsou nejčastější reakce na Vaši hudbu?

Jak už jsem podotkla v předchozí odpovědi, většina reakcí je pozitivních, což je motivující, a pak také dostávám komentáře, které mě nějak posunou. Většinou od kolegů, kteří dokážou svůj zážitek popsat konstruktivně. V současné době netoužím po reakci „líbilo“ nebo „nelíbilo“, ale po diskusi.

Ve filmu říkáte, že nevíte, jací Vaši posluchači jsou. Doufáte, že oni budou akceptovat to, co se líbí Vám. Stále to platí?

Ano, stále to platí. Rozhodně bych nechtěla určovat, kdo přijde na koncert mé hudby. Ráda to nechám otevřené, zvu všechny. Posluchačům předkládám to nejlepší z toho, co jsem se naučila po světě a v rámci své disciplíny. Já se hudbou zabývám naplno, většinu svého života. Mít hudbu jako povolání, k tomu nemá každý příležitost, tím pádem se i vlastně očekává, že budu předkládat své poznatky v nejautentičtější podobě.

Momentálně studujete v New Yorku. Jak na Vás působí? Inspiruje Vás? Dokážete si představit, že byste v takové metropoli žila a tvořila i nadále?

New York je pro mě výjimečné místo. Cítím se tu jako doma. Na Columbia University, kde působím jako „Visiting Scholar“, je mým mentorem George E. Lewis, velmi všestranná osobnost americké hudební scény a muzikologie. Columbia je soustředěná na teorii, takže to znamená hodně diskusí a čtení a psaní akademických textů. Všichni jsou tu na velmi vysoké úrovni. Schopnosti a zkušenosti, které tady sbírám, přispívají k dokončení mé doktorandské práce na JAMU. V rámci svého výzkumu jsem měla příležitost udělat rozhovor s Christianem Wolffem, jsem aktivní na umělecké scéně, dělám přednášky o soudobé hudbě, připravuji nové album a založila jsem tady NYC Constallation Ensemble, ve kterém se snažím zjistit, jaké informace jsme schopni sdělit hudbou ve skupinové sociální situaci.

Rok varhaníkem ve francouzském Toulouse

Ondřej Horňas

Když loni na podzim přišla nabídka na studijní pobyt v rámci programu ERASMUS, rozhodl jsem se, že ji využiji. Podal jsem tedy přihlášku na dvě školy a z nich jsem si nakonec vybral Institut supérieur des arts v jihofrancouzském městě Toulouse. Hned po příjezdu jsem narazil na velký problém, totiž že anglicky se tam opravdu nedomluví a že budu muset mluvit jen francouzsky; přitom jsem měl za sebou jen rok studia francouzštiny, což rozhodně nestačilo.

V Toulouse vyučují hru na varhany tři pedagogové: Stéphane Bois, který vede nižší ročníky, skvělý nizozemský varhaník Jan Willem Jansen a Michel Bouvard, který patří mezi nejuznávanější francouzské varhaníky a kvůli kterému jsem chtěl právě tam. Právě u těchto dvou pedagogů jsem měl možnost studovat. Kromě Toulouse vyučuje Michel Bouvard ještě na pařížské národní konzervatoři, je jedním z titulárních varhaníků královské kapele ve Versailles a je koncertně činný.

Proto mě potěšilo, že navzdory mému očekávání výuku vůbec nezanedbával a velice se nám studentům věnoval. Dále mě potěšilo, že veškerá výuka a velká část cvičných hodin probíhala v kostelích. Na škole jsme byli pouze dva zahraniční studenti, nicméně na konzervatoři, která funguje paralelně s naší školou, bylo hodně zahraničních studentů, zvláště na varhanním oddělení, překvapivě však pouze jediná žena – studentka z Francie. Většina tamějších studentů patří mezi

evropskou elitu, má dobře rozjetou koncertní kariéru a má za sebou několik vyhraných soutěží. Vedle varhan jsem si zapsal hru na cembalo, sborový zpěv a jednou za měsíc improvizaci, kterou vedl titulární varhaník pařížské katedrály Notre Dame Philippe Lefebvre. Veškerá výuka byla velice zajímavá a přinášela nové poznatky a zkušenosti. Rok studia v Toulouse mi hodně dal. Nejvíce každodenního času mi zabíralo cvičení. Bylo třeba přijít na každou hodinu maximálně připraven s nastudovanými skladbami (většinou dvěma, třemi) v tempu

a s výrazem, jelikož na hodině jsme dělali jen malé úpravy, tempo výuky bylo obrovské. Obvykle jsem skladbu hrál jen týden či dva, jen ty nejdlejší a nejtěžší o něco déle.

Během roku jsem měl možnost několikrát veřejně vystoupit. Bylo to v Musée des Augustin, kde stojí velké neobarokní německé varhany od proslulého stavitele Jürgena Ahrenda a kde se každou středu konaly pravidelné koncerty, a v kostele sv. Josefa, kde byly francouzské romantické varhany. Také jsem se zúčastnil dvou mistrovských kurzů.

Poprvé Toulouse navštívil skvělý německý varhaník Wolfgang Zerer, který se zabýval německou hudbou, a Francouz Loïc Mallié, varhaník chrámu Nejsvětější Trojice v Paříži, který se zaměřil na tvorbu Oliviera Messiaena. Pro mě byla stáž v Toulouse nesmírně přínosná a obohacující. Zažil jsem, jak vypadá výuka v zahraničí, studoval jsem ve velice tvůrčím prostředí, kde nic nebylo nemožné a při každém problému, který nastal, jsem slyšel větu: Zkus to! Setkal jsem se s novými a zajímavými lidmi a hrál jsem na nástroje, o kterých se zde jen učíme.

Orfeus a Eurydika – společný projekt Hudební a Divadelní fakulty JAMU

Marek Mokoš

Reformní opera německého skladatele Ch. W. Glucka Orfeus a Eurydika je známá jako milník hudební historie 18. století. V podobě ojedinělého společného projektu Hudební a Divadelní fakulty JAMU ji v červnu představilo Divadlo na Orlí, Hudebně-dramatická laboratoř JAMU.

Příběh Orfea a Eurydiky je velmi populární. Orfeus je zpěvák a svým hlasem, poetikou a uměním se snaží zachránit svůj vztah a vzkřísit lásku. Potřebuje ale dospět k smíření. Do projektu je zapojeno více než 20 studentů JAMU, a to napříč obory operní

režie, činoherní a muzikálové herectví, operní zpěv, dirigování orchestru a sboru, hudební a divadelní produkce. Orchester je také sestaven převážně ze studentů JAMU a Konzervatoře Brno. Nastupující generace umělců tak uvádí klasickou operu ve svěžím provedení, respektujícím reformní myšlenky autora.

A co říká o novém zpracování režisér inscenace Marek Mokoš, student posledního ročníku operní režie na JAMU a iniciátor celého projektu:

„Realizáciou opery Orfeus a Eurydika chceme vytvoriť spoločný projekt Hudobnej fakulty a Divadelnej fakulty JAMU. Chceli by sme pracovať na rozvoji fyzického divadla v opere a zdokonalení práce s hudbou i samotného fyzického konania v hereckej práci. Operný spevák a činoherný i muzikálový herec bude prepájať svoje skúsenosti do jedného divadelného pohybového útvaru. Chceme prispieť ku kreatívnemu výučby, rozšíreniu a prehĺbeniu umeleckej práce, vzájomne sa pri práci obohacovať a vytvárať medzi sebou dobré medzifakultné, umelecko-ludské vzťahy. Do projektu sú zapojení herci činoherní i muzikáloví z Divadelnej fakulty, operní speváci z Hudobnej fakulty, ako aj hudobníci či inscenačný a realizačný tím.

Z koncepčného hľadiska pôjde o príbeh Orfea a Eurydiky, ktorý je veľmi známy. Je to mýtus o manželskej láske, strate partnerskej blízkosti, silných túžbach po zmene a náprave života, avšak nie je nám to vždy dopriate. Orfeus je spevák a svojim hlasom, poetikou a umením sa snaží zachrániť si svoj vztah. Túži vzkriesiť lásku a nájsť chybu, ktorá ho zhodila na pomyselnú zem. Lenže potrebuje dospieť k pravde o sebe. V opere Orfeus sa rieši hlavná myšlienka prijatia svojho utrpenia a hľadania cesty zmierenia sa a odpustenia. Láska dvoch ľudí sa nezobrazuje ako ružový sentiment, ale je predstavená ako skúška a bolesť, ktorá vedie k očisteniu. Chceme sa dotknúť problematiky vzťahov v dnešnom svete, otvoriť tému nefungujúcich manželstiev. Tento príbeh je aktuálny práve pre to, že dnes stojíme pred krízou lásky. Naša inscenácia nechce mentorovať, ale túži sa dotknúť a pozrieť sa na koreň bolesti. To, či to bude uzdravujúce, je na každom jednom z nás.“

Zleva Adam Mašura, Tadeáš Hoza (Orfeus) a Zdislava Bočková (Eurydika)

Klíče činohry: tradiční ukončení sezony absolventů činoherního herectví (na snímku), tentokrát ateliéru doc. Aleše Bergmana, se uskutečnilo ve studiu Marta 22. května. Program sestavený studenty vyvrcholil tradičně předáním „klíčů“ od Marty nastupujícímu ročníku činoherního herectví prof. MgA. Niky Brettschneiderové.

JAMU hledá jednotný vizuální styl

David Lobpreis

Dne 17. září 2017 uplyne sedmdesát let od založení Janáčkovy akademie múzických umění. Toto jubileum je příležitostí k oslavám a snad i k malé bilanci a plánům do budoucna. Jedním z příspěvků, které všechny uvedené činnosti spojují, je i zamyšlení nad podobou sebe prezentace a vizuální komunikace JAMU. Tedy snaha o vytvoření jednotného vizuálního stylu JAMU.

Hlavním cílem je spojení značek používaných JAMU a vytvoření srozumitelných zásad vizuální komunikace. To by mělo zlepšit viditelnost a usnadnit komunikaci JAMU s partnery v tom nejširším slova smyslu.

Uchazeči, studenti, zaměstnanci, ale i úředníci či pedagogové zahraničních škol, zájemci o koncerty a divadelní představení, účastníci seminářů a konferencí, prostě všichni, kdo s námi nějakým způsobem sdílí informace, by měli snadno rozpoznat, že JAMU tvoří ve své mnohotvárnosti jeden velký celek.

Jednotný vizuální styl v současné době používá většina veřejných vysokých škol a pomáhá jim k lepší a účinnější propagaci třeba i na veletrzích typu Gaudeamus či Akademia. Vizuální styl také pomáhá snáze rozpoznat publikace či univerzitní propagační předměty. Výrazný vizuál tak pomáhá šířit věhlas našich škol v tuzemsku i zahraničí.

Většina současných značek, které JAMU používá, vznikla v 90. letech minulého století. Následující ukázka představuje skutečně jen malý výčet.

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně
ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka
Faculty of Music of Janáček Academy of Music and Performing Arts
Brno in partnership with Leoš Janáček Foundation

vypisuje **22. ročník**
Mezinárodní soutěže
Leoše Janáčka
v Brně
announces **22nd Annual**
Leoš Janáček
International Competition
in Brno

v oborech / in
tuba
lesní roh /
french horn

17.–22. září 2016
17–22 September 2016

Soutěž se uskutečňuje za finanční podpory / the competition
will take place thanks to financial support from:

Partneři soutěže/partners of the competition:

Více informací na: <http://hf.jamu.cz/mezinarodni-soutez-leose-janacka/>
For more information: <http://hfenglish.jamu.cz/leos-janacek-international-competition/>

Životní jubilea zaměstnanců JAMU (druhé pololetí 2016)

Červenec

Dědová Adéla Mgr. et Mgr.
Helánová Jarmila
Hrabalová Jarmila Mgr. Ph.D.
Medek Ivo prof. Ing. Ph.D.
Novotná Tamara
Navrátilová Ilona
Novotný Jaromír Mgr.
Spáčil Libor
Slavíková Hana doc. MgA.

Srpen

Fialová Helena MgA.
Hubáček Tomáš MgA.
Hundhausen Adrian
Lyko Petr Mgr. Ph.D.
Pytlíková Dvořáková Dita Mgr.
Vodičková Petra MgA. Ph.D.
Záboj Aleš Mgr.

Září

Drozd David doc. Ph.D.
Jakabčic Matúš RNDr.
Kaločová Jana MgA.
Kratochvílová Adéla MgA.
Sýkorová Lenka Ing.
Vránová Vilma

Říjen

Burian Martin
Ciampi Matulová Jitka Mgr.
Dostálová Barbara Ing.
Goliášová Jana doc. MgA.
Kaláčková Jana
Šmukař Zdeněk doc. MgA.

Listopad

Kolocová Marta
Petráš Jindřich prof. MgA.
Preková Jana doc. Mgr.
Pulicarová Zdeňka Mgr.
Ryšavý Václav BcA.
Studený Tomáš MgA.
Svozílek Petr Bc.

Prosinec

Kasperkevičová Romana PhDr.
Konývková Tereza Mgr.

Noví profesoři a docenti JAMU

Profesoři HF
doc. MgA. Martin Opršál
doc. Mgr. Jan Zbavítel
Docent DIFA
MgA. Lukáš Rieger, Ph.D.

Autoři čísla 2016/II

Jan Bodnár, PR filmu Akcept
MgA. Tomáš Cafourek, III. ročník DSP
– Hudební produkce na HF JAMU v Brně
prof. PhDr. Václav Cejpek, prorektor JAMU
pro studijní, pedagogickou a uměleckou
činnost
Mgr. Robert Ferrer, kombinované doktorské
studium HF JAMU
Barbora Chovancová, studentka Divadelní
dramaturgie DIFA JAMU
Jiří Habart, student Dirigování orchestru HF
JAMU
Martin Hodoň, student Divadelní dramatur-
gie DIFA JAMU
Ondřej Horňas, student oboru Hra na varha-
ny HF JAMU
prof. MgA. Miloslav Jelínek, vedoucí Katedry
strunných nástrojů HF JAMU
doc. František Kantor, Katedra dechových
nástrojů HF JAMU
B.A. Kristýna Kopřivová, 2. ročník Operní
režie, HF JAMU
prof. PhDr. Josef Kovalčuk, prorektor pro
vědu a výzkum
Bc. Iva Křenová, studentka oboru Divadelní
manažerství se zaměřením na produkční
management DIFA JAMU
Mgr. Nora Lastovecká, Katedra hudební
produkce HF JAMU
doc. Jurij Likin, proděkan pro zahraniční
styky HF JAMU
Jakub Liška, student Divadelní dramaturgie
DIFA JAMU
MgA. David Lobpreis, MBA, rektorát JAMU
a DIFA JAMU
Mgr. Luboš Mareček, specialista pro vnější
vztahy, rektorát JAMU
Mgr. Jana Michálková Slimáčková, Ph.D.,
odborná asistentka HF JAMU
MgA. Marek Mokoš, student Operní režie
HF JAMU
Mgr. Miroslav Ondra, Ateliér muzikálového
herectví Mgr. Petra Štěpána DIFA JAMU
MgA. Vilém Spilka, vedoucí Katedry jazzové
interpretace HF JAMU
doc. MgA. Zdeněk Šmukař, vedoucí Katedry
zpěvu HF JAMU
Ing. MgA. Lucie Šilerová, Ph.D., vedoucí
Katedry hudební produkce HF JAMU
Mgr. Petr Štěpán, Ateliér muzikálového
herectví DIFA JAMU
prof. Alena Štěpánková-Veselá, emeritní
rektorka JAMU
prof. PhDr. Miroslav Plešák, DIFA JAMU
Mgr. BcA. Pavol Seriš, doktorské studium
DIFA JAMU
MgA. Marika Smreková, doktorské studium
DIFA JAMU
prof. Pavel Švanda, emeritní profesor DIFA
JAMU
MgA. Rebeka Uličná, doktorské studium
DIFA JAMU

Občasník JAMU 2016/II

Redakčně připravil Luboš Mareček
Typografie: Václav Kovář
Grafická úprava a sazba: Hana Balášková
E-mail: marecek@jamu.cz
Tisk: Ediční středisko JAMU